

Ieder voor allen, allen voor ieder

Leven in Westervoort, samen verantwoordelijk voor kwaliteit

Beleidsplan 2008-2011

Wet maatschappelijke ondersteuning Gemeente Westervoort

Samenvatting

Voor u ligt het beleidsplan: "Ieder voor allen, allen voor ieder" dat is opgesteld in nauwe samenwerking met de gemeente Duiven. Als basis voor dit beleidsplan hebben de in april 2006 door de raad vastgestelde kadernota: "Burgers helpen Burgers" en het beleidsplan Wmo van de gemeente Veenendaal gediend. Het proces om te komen tot het beleidsplan dat nu voor u ligt kan worden getypeerd als een gezamenlijke zoektocht. Vanaf de start van het ontwikkelingsproces is er een breed samengestelde gemeentelijke projectgroep actief aan de slag gegaan om in samenwerking met Spectrum CMO te komen tot het product wat u nu aantreft. Daarbij zijn deelresultaten teruggekoppeld naar de Klankbordgroep Wmo. Er is in 2007 een interactieve bijeenkomst georganiseerd. Ook heeft er op 14 mei 2008 een interactieve avond plaatsgevonden. Op die avond is informatie gegeven over de Wmo, heeft een levendige discussie plaatsgevonden aan de hand van interviews met de betrokken beleidsmedewerkers en is informatie verstrekt over het project "Thuis in Eigen Buurt". Het concept beleidsplan is op 16 mei besproken met de Klankbordgroep Wmo, deze bespreking heeft geleid tot een aanzienlijke bijstelling van het plan. Vooral het ambitieniveau is bijgesteld en er is aandacht gevraagd voor de samenwerking tussen partnerinstellingen in Westervoort die men betiteld als: "ieder voor zich". De Klankbordgroep is van mening dat de gemeente gelet op de beschikbare beleids- en uitvoeringscapaciteit en de financiële positie, met "beide benen op de grond moet blijven" en zich moet richten op haalbaarheid.

Leeswijzer

Dit beleidsplan omvat het lokale samenhangende sociale beleid.

In hoofdstuk 2 geven we kort weer welke opdracht de Wmo ons geeft.

In hoofdstuk 3 gaan we in op onze visie waarop we het Wmo beleid voor Westervoort baseren. Verwoorden we het profiel van de Westervoortse samenleving dat ons voor ogen staat en gaan we in op een aantal belangrijke thema's uit dit profiel.

In hoofdstuk 4 schetsen we per domein wat onze doelstellingen en acties voor de beleidsperiode 2008-2011 zijn.

In bijlage 1 geven we een overzicht van de relatie tussen de domeinen en de prestatievelden van de Wmo.

In bijlage 2 geven we per domein een overzicht van het onderliggende beleid.

In de bijlagen 3, 4 en 5 geven we overzichten die ondersteunend kunnen zijn bij het lezen van dit beleidsplan. Het plan is vertoont veel overeenkomsten met het plan van de gemeente Duiven, maar heeft toch een duidelijke lokale kleur gekregen.

Visie en Westervoorts profiel

Meedoen en eigen verantwoordelijkheid zijn belangrijke thema's in de Wmo. Dit plan is met deze begrippen dan ook doordrenkt. In hoofdstuk 3 zijn deze begrippen nader uitgewerkt in een visie en een Westervoorts profiel waarin de basis ligt voor de vorm van de maatschappelijke ondersteuning in Westervoort. Kern is: Burgers staan centraal in de Westervoortse samenleving waar we samen verantwoordelijk zijn voor kwaliteit. Individuele burgers maar ook inwoners georganiseerd in verenigingen en informele verbanden. In het profiel is verder uitgewerkt waar burgers op mogen rekenen. Dit stelt vooral eisen aan de voorwaardenscheppende, regisserende en verbindende rol van de gemeente. Tenslotte wordt ingegaan op de rol van de instellingen die vraaggericht is en uitgaat van de eigen kracht van burgers.

De kern van het Westervoortse Wmo beleid

Centrale thema's zijn: persoonlijke verantwoordelijkheid, compensatie van burgers die ondersteuning behoeven, de regiefunctie, samenwerking met partners, regionale samenwerking, maatwerk en betaalbaarheid.

Van prestatieveld naar domeinen

Er is voor gekozen om de negen prestatievelden van de Wmo te vertalen naar 5 domeinen, er is nog een 6^e domein toegevoegd: anders denken en anders werken. De Wmo vraagt namelijk van alle partijen een andere rol en bijdrage aan de maatschappelijke ondersteuning.

De domeinen zijn:

1. Samen leven in buurt, wijk of dorp
2. opvoeden en opgroeien
3. Mantelzorg- en vrijwilligersbeleid
4. Meedoen makkelijker maken
5. Maatschappelijke zorg en opvang
6. Anders denken, anders werken

Per domein is een beschrijving van de kern opgenomen en zijn doelstellingen en actiepunten benoemd. De kern van deze domeinen is als volgt.

Samen leven in buurt, wijk of dorp

In dit domein gaat het om sociale samenhang en leefbaarheid, dit zijn randvoorwaarden om te kunnen meedoen aan de samenleving. Burgers dienen te worden gestimuleerd tot onderlinge betrokkenheid in de woon- en leefomgeving. Accommodaties spelen een belangrijke rol bij de ontmoetingsfunctie. Doelstellingen zijn betrokkenheid van mensen op elkaar, betrokkenheid bij woon- en leefomgeving, bereikbare, toegankelijke en passende voorzieningen en vraaggerichte oplossingen. Deze doelstellingen worden gerealiseerd door het verder vormgeven aan wijkgericht werken, waarbij vooral de sociale aspecten de aandacht krijgen, naast "groen en grijs". Voorbeelden: ontwikkeling projecten die de verantwoordelijkheid van de bewoners voor de leefomgeving stimuleren, ontwikkeling project buurtbemiddeling, versterken van de welzijnsfunctie in de Nieuwhof, verdere ontwikkeling van het voorzieningen- en activiteiten aanbod voor jongeren enzovoort.

Opvoeden en opgroeien

Dit domein houdt het ondersteunen van ouders bij opvoeden en opgroeiende kinderen in. In eerste instantie wordt uitgegaan van de eigen verantwoordelijkheid van ouders en kinderen. Op het moment dat het opvoeden en/of opgroeien niet gaat, sturen gemeente en partners actief bij via het beschikbare instrumentarium en de nog te ontwikkelen instrumenten. Belangrijke actie-elementen zijn: oprichting Centrum Jeugd en Gezin, het realiseren van een structurele overlegvorm omtrent beleid en uitvoering jeugd en jongeren, deskundigheidsbevordering van vrijwilligers die met jeugd en jongeren werken, regionale aanpak van overgewicht bij kinderen, depressie, preventie leerachterstanden, enzovoort.

Mantelzorg- en vrijwilligersbeleid

Mantelzorgers en vrijwilligers vormen het "cement van de samenleving". Ze hebben een belangrijke functie in het bieden van zorg en welzijn. Mantelzorg en vrijwilligerswerk staan onder zware druk, o.a. door de toenemende zorgvraag (o.a. door vergrijzing) en de krapte op de arbeidsmarkt. Onder mantelzorg wordt verstaan: *Langdurige en intensieve zorg voor hulpbehoevende, chronisch zieke of gehandicapte partners, ouder, kind, vriend of buur. Bij het verlenen van mantelzorg gaat het om het bieden van iets extra's dat qua duur en intensiteit de gebruikelijke zorg voor elkaar overstijgt. Deze mate van zorg is indiceerbaar, zodat objectief vastgesteld kan worden welke mate van zorg nodig zou zijn als de mantelzorg zou wegvallen.*

Samen met Duiven is een beleidsplan mantelzorg en vrijwilligers in de zorg ontwikkeld dat inmiddels in behandeling is bij de Klankbordgroep Wmo. Dit beleidsplan is gebaseerd op de in 2007 door de raad vastgestelde kadernota mantelzorg en vrijwilligers in de zorg.

De doelstelling binnen dit domein is gericht op het behoud van vrijwilligers en een toename van de beschikbare vrijwilligers in de zorg en welzijn, het 'opsporen' van mantelzorgers, het voorkomen van overbelaste mantelzorgers en ondersteuning bij overbelasting. Dit willen we bereiken door de uitvoering van het eerder genoemde beleidsplan mantelzorg en vrijwilligers in de zorg, maar ook door verbreding, vernieuwing en versterking van de inzet van vrijwilligers(werk), in beeld brengen van het ondersteuningsaanbod enzovoorts.

Meedoen makkelijker maken

Binnen dit domein ligt het kerndoel van de Wmo besloten: "meedoen". Daarbij ligt er eerst de eigen verantwoordelijkheid om de eigen mogelijkheden voor meedoen te benutten. Als dit niet volledig lukt biedt de gemeente de ondersteuning die nodig is en veelomvattend kan zijn: voorzieningen (rolstoelen, vervoersvoorzieningen, gemakdiensten, woningaanpassingen en aangepaste woonvormen, voorzieningen minimabeleid, educatie, reïntegratieactiviteiten enzovoorts). Dit betekent vooral ook de inzet en verdere ontwikkeling van projecten als "Thuis in Eigen buurt" en het project voorkoming vereenzaming/preventief welzijn, maar ook de inzet van minimabeleid waaronder schuldhulpverlening.

Maatschappelijke zorg en opvang

Binnen dit domein valt maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingsbeleid. Het gaat hier om specifiek ondersteuningsbeleid dat voorheen bijna uitsluitend via de centrumgemeente Arnhem werd behandeld. Er vindt nu een verschuiving plaats naar de lokale gemeente. Onze taak ten opzichte van de centrumgemeentetaak ligt op preventie en ondersteuning van het herstelproces. De centrumgemeente richt zich op de behandelfase en heeft daarvoor uiteraard een zware infrastructuur voor beschikbaar.

Doelstelling van het lokale beleid is bewustmaking van de risico's van alcohol, drugs, gokken en Internet, het vroegtijdig signaleren van (multi) problemen, samenwerken in een sluitende keten van instellingen en het voorkomen van ongewild leven in een isolement. Dit bereiken we door in samenwerking met de regio- en centrumgemeente(n) ontwikkelen van een preventiebeleid en een activiteitenpakket gericht op preventie en nazorg

Anders denken, anders werken

Om de doelstellingen en actiepunten te kunnen realiseren is een andere denk- en doewijze noodzakelijk. Dit heeft consequenties voor de denk- en werkwijze van de gemeente de burgers en de instellingen. Als gemeente moeten we de regierol nadrukkelijker oppakken, meer vraaggericht gaan werken en zorgen voor randvoorwaarden. De burger zal zich meer bewust moeten zijn van zijn eigen verantwoordelijkheid voor 'meedoen' aan de samenleving en zijn verantwoordelijkheid voor buurt, wijk, dorp en de medebewoners. Doelen zijn: het mobiliseren van burgers, het verbeteren, versterken en aangaan van (bestaande) samenwerkingsverbanden, transparantie van uitvoeringsprocessen en adequate afhandeling, faciliteren van deze doelen, integraal werken, vraaggericht werken enzovoorts. Dit realiseren we door vaststelling en uitvoering van de strategienota 2008-2012, herzien subsidie- en accommodatiebeleid, verbeteren van burger- en cliëntparticipatie, benchmarking, tevredenheidonderzoeken, evaluatie van samenwerking. In het beleidsplan worden voorbeelden gegeven van de uitwerking van het domein anders werken.

Financiën

In hoofdstuk 5 is de financiële paragraaf opgenomen. Er zijn veel onzekere factoren die maken dat zorgvuldig gekeken moet worden naar de beschikbare financiële middelen voor de Wmo uitvoering, daarbij worden onderscheiden: de middelen via het gemeentefonds die al jaren onderdeel zijn van de begroting vanaf de toenmalige Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg), de middelen die zijn overgekomen uit de AWBZ (o.a. huishoudelijke verzorging en subsidieregelingen) via de integratie-uitkering Wmo, de eigen bijdragen en de additionele middelen (maatschappelijke stage, mantelzorgimpuls en de middelen voor de ontwikkeling van het centrum, voor jeugd en gezin). De gemeente Westervoort is nadeelgemeente, dit betekent dat de kosten van het huidige voorzieningenpakket hoger zijn dan de middelen die daarvoor vanuit het rijk beschikbaar zijn. Dit vraagt een zorgvuldige analyse van de financiële positie en creativiteit door het zo goed mogelijk inzetten van deze middelen. Dit wordt in deze nota niet uitgewerkt, maar gebeurt via de Voorjaarsnota.

Bijlagen

In de bijlagen treft u: de domeinen in relatie tot de Wmo prestatievelden, daarin wordt uitgelegd in welk domein de prestatievelden zijn opgenomen (bijlage 1). Een beschrijving van de stand van zaken op de onderliggende beleidsvelden van de domeinen (bijlage 2), de relevante beleidsnota's rond dit Wmo beleid (bijlage 3). Een uitgebreide afkortingenlijst (bijlage 4) en een korte beschrijving van de Wmo (bijlage 5)

Inhoudsopgave

Samenvatting (waaronder een leeswijzer)	2
1. Inleiding	6
2. De Wmo	8
3. De Wmo in de gemeente Westervoort	9
4. Het beleidsplan 2008- 2011	12
4.1 Domein: samen leven in wijk en buurt	14
4.2 Domein: opvoeden en opgroeien	17
4.3 Domein: Mantelzorg- en vrijwilligersbeleid	20
4.4 Domein: Meedoen makkelijker maken	22
4.5 Domein: Maatschappelijke zorg en opvang	25
4.6 Domein: Anders denken, anders werken	27
5. Financiën van de Wmo	30
Bijlage 1: Wmo-domeinen in relatie tot de Wmo prestatievelden	32
Bijlage 2: Stand van zaken op de onderliggende beleidsvelden van de domeinen	33
Bijlage 3: Relevante beleidsnota's	46
Bijlage 4: Verklaringen gebruikte afkortingen	47
Bijlage 5: De Wmo in vogelvlucht	49

1. Inleiding

In 2006 hebben we in de kadernotitie "Burgers helpen burgers" een aantal richtinggevende keuzes gemaakt waarbinnen het Wmo beleid in Westervoort wordt uitgevoerd. Er is daarbij gekozen om eerst een zogenaamde smalle insteek uit te voeren om per 1 januari 2007 aan de wettelijke eisen te kunnen voldoen. Dit betekende het regelen van de huishoudelijke zorg, het vaststellen van de verordening individuele voorzieningen en de ontwikkeling van het loket WWZ. Dit beleid is beschreven in de notitie "maatschappelijke ondersteuning gemeente Westervoort 2006. In 2007 zijn we begonnen met het ontwikkelen van beleid op alle beleidsterreinen.

De Wmo is breed en omvat praktisch al het gemeentelijke beleid op sociaal terrein. Vanuit de kern van de Wmo is er ook uitstraling naar beleidsterreinen die niet direct onder de Wmo vallen. Wij willen beleid ontwikkelen dat bijdraagt aan een Westervoortse samenleving waar de eigen kracht en zelfredzaamheid van burger tot haar recht komt en er ondersteuning is voor burgers die dat echt nodig hebben. We willen ook preventief werken en daarmee investeren in de toekomst. Uitdagingen daarbij zijn o.a. de vergrijzing en de individualisering. Dat kunnen we niet alleen, we willen daarbij nauw samenwerken met burgers en instellingen.

Het proces

Bij de start van het project hebben we binnen de projectgroep en belangenbehartigers ons afgevraagd hoe het welzijn in Westervoort er in 2012 uitziet. Wat bieden we de burgers op het terrein van wonen, welzijn en zorg, wat verwachten wij van de burgers en van de instellingen in Westervoort. Het resultaat daarvan is een profiel van Westervoort. Dit profiel is een schets van de situatie waar wij uiteindelijk op uit willen komen maar is geen blauwdruk. Het profiel moet dienen ter inspiratie bij de ontwikkeling en verder uitwerking van het beleid.

Vervolgens hebben we het bestaande beleid geïnventariseerd en gekeken wat aangepast of toegevoegd zou moeten worden. Daarbij hebben we gekeken naar de geest van de Wmo en de in 2006 vastgestelde Wmo-kaders uit de notitie "burgers helpen burgers".

Voor de ontwikkeling van het plan is een gemeentelijke projectgroep gevormd en de resultaten zijn tussentijds voorgelegd aan de klankbordgroep. Bij de ontwikkeling van de visie en het beleidsplan is dankbaar gebruik gemaakt van de ervaringen van andere gemeenten. Het resultaat van dit traject is een beleidsplan voor de periode 2008 – 2011.

De Klankbordgroep Wmo is ons klankbord voor de Wmo als geheel, maar zeker ook bij het ontwikkelen van het beleidsplan. Het beleidsplan zoals het is aangeboden voor bespreking op 17 mei ontmoette de nodige opbouwende kritiek vanuit de Klankbordgroep. In essentie kwamen de kritische kanttekeningen op het volgende neer:

1. Het plan is veel te ambitieus, niet gebaseerd op de aanwezige beleids- en uitvoeringscapaciteit en financiële mogelijkheden in Westervoort
2. De samenwerking tussen Instellingen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning is ver beneden de maat, zij werken voornamelijk ieder voor zich
3. Burgerparticipatie en goede communicatie worden vaak vergeten door de gemeente
4. De gemeente zou kritisch moeten kijken naar het ambitieniveau en realiteitsgehalte van de besproken versie.

Naar aanleiding van deze fundamentele kritische geluiden is gekeken, hoe je onder de gegeven omstandigheden een voor Westervoort optimale situatie kunt bereiken. Naar het oordeel van de Klankbordgroep zou de gemeente haalbare doelen moeten stellen zowel wat betreft de beleidscapaciteit als ook financieel. Daarnaast is een voorwaarde voor het behalen van de doelen dat instellingen veel beter gaan samenwerken. De gemeente kan daar enige invloed op hebben via een sterkere uitoefening van de regiefunctie en via het subsidie-instrument.

Naar de opvatting van de Klankbordgroep dient de gemeente "met beide benen op de grond te komen" en realistische doelen te stellen onder het motto: 'doe minder, maar doe het goed en maak het eerst af, zet dan volgende stappen'.

Los van deze duidelijke boodschap stelt de Klankbordgroep zich op als een zeer betrokken en loyale partner. De Klankbordgroep wil niets liever dan meewerken aan de ontwikkeling en uitvoering van een evenwichtige Wmo. De Klankbordgroep stelt voor de doelstellingen en actiepunten realistisch te maken en zorgvuldig te plannen en dit in evenwicht te brengen met de beschikbare beleids- en uitvoeringscapaciteit en de financiële mogelijkheden.

Hoe omgaan met de kantekeningen van de Klankbordgroep

De vier hoofdlijnen van de opmerkingen van de Klankbordgroep vragen om een afzonderlijke reactie en aanpak.

1. Wij erkennen deze beperkingen en zullen via jaarplanning van de ambities een realistische taakstelling opstellen, te beginnen met een taakstelling voor 2008-2009.
2. Wij erkennen dat de samenwerking niet optimaal is en om verbetering vraagt. Wij zien voor de gemeente vanuit de regierol de noodzaak om het thema rond de kwaliteit van de samenwerking op de agenda te plaatsen en verbeteracties te initiëren via een benadering met open vizier, waarbij de gebrekkige samenwerking als een gezamenlijk probleem zal worden gepresenteerd, waarbij wij als gemeente ook ons eigen aandeel hebben. Vanuit gelijkwaardig partnerschap zullen vormen worden voorgesteld om dit adequaat aan te pakken, eventueel met externe ondersteuning. Dit actiepunt is ook terug te vinden in de actiepunten bij de domeinen.
3. Dit gevoel bij de klankbordgroep herkennen wij niet, juist rond de beleidsvoorbereiding Wmo is aandacht besteed aan het betrekken van de Klankbordgroep en is in zekere mate sprake geweest van coproductie. De start van het ontwikkeltraject van het huidige beleidsplan was in juni 2007, vanaf dat moment is de Klankbordgroep betrokken geweest. Wel erkennen wij dat de communicatie vaak niet optimaal is doordat er korte aanlever termijnen worden gehanteerd, waardoor de leestijd van stukken erg beperkt is. Door het ambitieniveau lager te stellen en aandacht te besteden aan de kwaliteit en haalbaarheid van onze voornemens en de juiste termijnen in acht te nemen kan dit worden verbeterd. Wij hebben de intentie daaraan te gaan werken.
4. Wij erkennen dit, maar handhaven het ambitieniveau, we zullen de ambities jaarlijks plannen op basis van haalbaarheid zoals opgemerkt in overeenstemming met de beschikbare mensen en middelen.

Jaarplanning

Gelet op de opmerkingen van de Klankbordgroep is het verstandig het ambitieniveau in dit beleidsplan te handhaven, maar dit jaarlijks te plannen. Via jaarplannen kunnen de ambities in goed overleg met de Klankbordgroep/Wmo Raad jaarlijks in overeenstemming worden gebracht met de beschikbare beleids- en uitvoeringscapaciteit en financiële middelen. Hiermee blijven de gezamenlijk geformuleerde ambities behouden en kunnen daadwerkelijk worden uitgevoerd. Ook kan via de jaarplannen worden besloten om niet haalbare voornemens niet uit te voeren of nieuwe voornemens op te nemen. Het jaarplan 2008-2009 zal in het derde kwartaal van dit jaar worden opgesteld.

De inhoud

Dit beleidsplan omvat het lokale samenhangende sociale beleid en geeft invulling aan de verruimde verantwoordelijkheid van de gemeente: de verantwoordelijkheid voor het versterken van sociale samenhang, het voorkomen van problemen en het bevorderen van de deelname van alle burgers aan de samenleving. We formuleren onze beleidsvoornemens waarmee we een ontwikkeling in gang willen zetten die uiteindelijk de cultuuromslag moet bewerkstelligen die de Wmo vereist. Dat is een proces waarbij alle partijen door ervaring moeten leren. Daarom is monitoren van wat werkt en hoe iets werkt belangrijk.

2. De Wmo

Meedoen

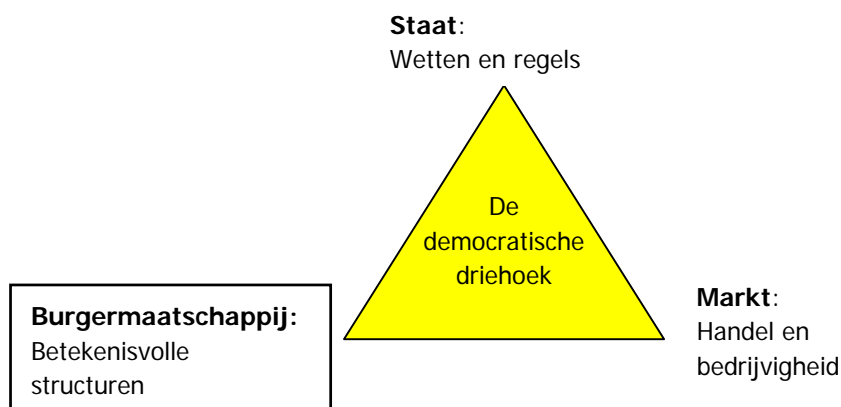
Meedoen is hét centrale doel van de Wmo. Jong, oud, gehandicapt of niet-gehandicapt, iedereen moet mee kunnen doen in de samenleving. Persoonlijke belemmeringen mogen dit niet in de weg staan. De Wmo legt een verantwoordelijkheid voor deze participatie bij burgers en maatschappelijke organisaties. Hun rol is om er actief voor te zorgen dat iedereen mee kan doen. De overheid blijft daarmee meer op afstand en compenseert beperkingen bij burgers om maatschappelijk actief te kunnen zijn met voorzieningen als er een andere afdoende oplossingen voorhanden zijn. De gedachte achter de Wmo is dat voor een aanzienlijk deel van de problemen waarvoor nu een beroep gedaan wordt op de overheid, een betere, snellere, en vaak goedkopere oplossing gevonden kan worden in de samenleving zelf. Hiervoor is een krachtige, sociale structuur nodig, waar zelforganisatie en maatschappelijke binding een belangrijke plaats innemen. De gemeente heeft hierbij vooral de taak om goede (burger)initiatieven te steunen en burgers te stimuleren weer meer persoonlijke verantwoordelijkheid te nemen.

Zelf en samen doen wat kan

Het accent van de Wet ligt, naast meedoen van iedere burger, vooral ook op het zélf doen van iedere burger: niet meer voor alles bij de overheid aankloppen, maar meer zelf oplossen in eigen kring en andere sociale verbanden. Dit vergt samenlevingsopbouw, sociaal weefsel en een civil society. Onder civil society verstaan we: het systeem van verbanden buiten de sfeer van familie en vrienden, waar mensen vrijwillig deel van uitmaken. De civil society oftewel burgermaatschappij gaat uit van betrokkenheid van burgers bij de publieke zaak, vergroting van maatschappelijk zelfbestuur, minder overheidsbemoeyenis, beperking van commerciële invloeden en versterking van gezamenlijk zinnigheid en tolerantie.

Het volgende schema verduidelijkt de positie van de civil society binnen de zogenaamde democratische driehoek¹.

De gemeente heeft de plicht gekregen beleid te ontwikkelen om de civil society zodanig te versterken en te ondersteunen dat het ultieme beleidsdoel van de Wmo (meedoen dan wel zelf doen) kan worden verwezenlijkt.

¹ Bron: Wikipedia

3. De Wmo in de gemeente Westervoort

3.1 Kern van de visie

We streven naar een gemeente waar het leven veilig en gezond is, waar het fysiek en sociaal aantrekkelijk is om te wonen en waar iedereen mee kan doen. Om dat te bereiken doen we een groter beroep op onze burgers, op hun persoonlijke verantwoordelijkheid en de verantwoordelijkheid voor elkaar. Startpunt is steeds de eigen kracht en zelfredzaamheid van mensen. Met eigen kracht bedoelen we zelf doen wat je zelf kunt doen, maar ook zelf betalen wat redelijk is om zelf te betalen. De gemeente draagt zorg voor een vangnet van voorzieningen voor mensen die ondersteuning nodig hebben. Wij voeren een sociaal beleid dat niet alleen gericht is op het bieden van zorg en ondersteuning als dat nodig is, maar ook op preventie. Preventie in de zin van goede voorwaarden scheppen zodat iedereen naar vermogen mee kan doen. Sociale cohesie, de betrokkenheid van de bewoners in wijken en buurten op elkaar en op de woonomgeving willen we bevorderen. De individualisering heeft wat ons betreft zijn grenzen. Ons motto is: Leven in Westervoort, samen verantwoordelijk voor kwaliteit. Op basis van deze visie hebben we een Westervoorts Wmo-profiel geschetst.

3.2 Het Westervoortse profiel

In dit Wmo profiel geven we een algemene typering van de rol die wij willen spelen bij de maatschappelijke ondersteuning van de Westervoortse burgers. Ook verwoorden we hierin de rol die wij zien voor de burgers zelf, en de rol van de instellingen die werkzaam zijn voor de burgers in Westervoort. Dit profiel is geen strak keurslijf maar een basis en inspiratiebron van waaruit we de maatschappelijke ondersteuning in Westervoort vorm geven.

De burger geeft hier inhoud aan door:

Burgers staan centraal in de Westervoortse samenleving waar we samen verantwoordelijk zijn voor kwaliteit. Individuele burgers maar ook burgers georganiseerd in verenigingen en informele verbanden.

Burgers maken gebruik van voorzieningen, maar helpen zelf ook naar vermogen om anderen ondersteuning te bieden. Van de burger wordt verwacht dat zij voor zover mogelijk een eigen netwerk opbouwen. Dit sluit niemand uit.

Burgers voelen zich gewaardeerd en laten zich uitnodigen om zelf initiatieven te nemen op sociaal en maatschappelijk gebied. Zij zijn enthousiaste ambassadeurs van eigen initiatieven en eigen organisaties.

Burgers weten waar zij terecht kunnen voor informatie en advies en kunnen gebruik maken van een goede gemeentelijke basis infrastructuur op het terrein van wonen, welzijn en zorg.

Burgers kunnen vertrouwen op een professioneel vangnetwerk van aandacht, hulp en voorzieningen op momenten dat zelfredzaamheid en persoonlijke netwerken niet toereikend zijn.

Burgers realiseren zich daarbij dat er verschillen kunnen ontstaan omdat de gemeente vanuit haar zorg voor mensen die ondersteuning nodig hebben maatwerk biedt.

Gemeente:

Regisseren, sturen, faciliteren en verbinden zijn sleutelwoorden voor de gemeente uitgaande van de persoonlijke verantwoordelijkheid voor het (kunnen) meedoen en de betrokkenheid van de burgers bij de samenleving. Uitgangspunt is dat de sterkste schouders de meeste draagkracht hebben.

De gemeente geeft hier inhoud aan door:

Preventief inzetten op het realiseren van goede basisvoorzieningen in buurten en wijken. De gemeente kiest voor een integrale aanpak en heeft speciale aandacht voor mensen die ondersteuning nodig hebben. De gemeente gaat in haar dienstverlening en ondersteuning uit van de zelfredzaamheid: eigen kracht en verantwoordelijkheid van haar burgers. De gemeente gaat uit van het aanwezige aanbod en probeert dit te behouden of te versterken.

De gemeente brengt burgers bij elkaar, vragers en aanbieders, helpt en spreekt aan, stimuleert en informeert, nodigt uit en gebruikt ervaringsdeskundigheid.

Daarbij draagt de gemeente zorg voor:

- Een goede basisinfrastructuur voor ontmoeting en maatschappelijke deelname
- Een laagdrempelige informatie en adviesfunctie voor burgers
- Een vangnet van hulp en voorzieningen voor mensen die ondersteuning nodig hebben als de zelfredzaamheid niet toereikend is.
- Dienstverlening en ondersteuning op maat
- Contracten en afspraken met organisaties en aanbieders die met hun inzet bijdragen aan het verwezenlijken van het Westervoortse Wmo-profiel

De gemeente neemt verantwoordelijkheid voor de regie met een verscheidenheid aan middelen:

- Draagvlak creëren door burgers en instellingen te betrekken bij beleidsontwikkeling en uitvoering
- Samenwerking tussen de partners bevorderen
- Ruimte bieden aan burgers voor goede en veelbelovende initiatieven en de risicogrenzen samen bespreken
- Sturing bieden door interne en externe opdrachten en daarbij verantwoording vragen en afleggen over prestaties en resultaten
- Sturing door mensen uit te nodigen en te enthousiasmeren

Instellingen:

Zoeken de vraag van de burger op en spreken hen aan op hun eigen kracht. Zij zijn gericht op samenwerking met andere instellingen en de gemeente om te komen tot een passend aanbod.

Instellingen stemmen de beroepsmatige inzet af op de kracht van de burger: zonder overname van verantwoordelijkheid maar zoveel mogelijk door ondersteunen en verbinden. Dit geldt voor individuele burgers, maar ook voor groepen.

Instellingen werken proactief en vraaggericht, zijn flexibel, bereidt tot evaluatie van de inzet en tot verandering. Zij kennen mensen die ondersteuning nodig hebben van nabij.

Instellingen werken actief samen, kijken over de grenzen van de afzonderlijke instellingen heen en stemmen het aanbod af ter voorkoming van overlapping en hiaten. Dragen zorg voor actuele en laagdrempelige informatie over de mogelijkheden van de instelling.

Instellingen investeren (met de gemeente) in mogelijkheden van burgers, organisaties en bedrijven, Zij signaleren ontwikkelingen en spelen deze actief door gemeente en anderen: zowel de mogelijkheden en de kansen, maar ook de problemen en de kwetsbaarheid.

3.3 Centrale thema's bij het Westervoortse Wmo beleid

De kaders van het Westervoortse Wmo beleid hebben we vastgelegd in de kadernotitie "Burgers helpen burgers". Uitgaande van deze kaders, van de Wmo zelf en het Westervoortse profiel, is er een aantal thema's die de komende jaren centraal zullen staan bij beleidsontwikkeling en uitvoering van ons beleid.

Persoonlijke verantwoordelijkheid

De Wmo doet een beroep op de kracht en persoonlijke verantwoordelijkheid van burgers. Het is belangrijk dat iedereen onderkent dat de rollen zijn verschoven. De burger kan zich niet meer zondermeer naar de gemeente richten met problemen, zonder eerst zelf oplossingen gezocht te hebben. Wij zullen een beroep doen op de burgers om zich in te zetten voor de samenleving.

De regiefunctie

De regiefunctie vullen we in op diverse manieren en met diverse middelen. Per beleidsveld kan de aanpak verschillen. Daarom willen wij de wijze waarop en de middelen die ingezet worden per beleidsveld duidelijk aangeven. Steeds zal daarbij gekeken worden naar het particuliere initiatief en of we daarbij aan kunnen sluiten.

Samenwerking met partners

Door subsidiecontracten met prestatieafspraken en via aanbestedingen worden afspraken gemaakt met organisaties en instellingen. In de contracten nemen we samenwerking als eis op. Wij streven er naar om meerjarige contracten te sluiten met onze partners.

Regionale samenwerking

De gemeente Westervoort heeft zich altijd sterk gemaakt voor regionale samenwerking op vele vlakken. Dit zal onder andere resulteren in een regionale sociale dienst voor de gemeente Duiven, Zevenaar, Rijnwaarden en Westervoort. Op het gebied van de Wmo werken de gemeente Westervoort en Duiven vanaf het begin samen. Het beleid op het gebied van Loket WWZ en de individuele verstrekkingen zijn samen ontwikkeld, evenals het beleid voor mantelzorg en vrijwilligerswerk. Op het gebied van jeugdbeleid en minimabeleid komt een samenwerking op gang. Ook deze Wmo beleidsagenda is in beginsel afgestemd met de gemeente Duiven. De beleidsagenda is aan beide gemeenteraden afzonderlijk voorgelegd maar de richtingen komen met elkaar overeen. Bij de uitwerking van de beleidsagenda zal deze samenwerking verder uitgewerkt worden.

Maatwerk

We willen maatwerk leveren op individueel niveau, bijvoorbeeld bij de indicatiestelling voor huishoudelijke verzorging, maar ook op grotere schaal wordt maatwerk geleverd. Zoals bij wijkgericht werken is ervoor gekozen om per wijk actieplannen te maken die passen bij de betreffende wijk. We denken dat we op deze manier effectiever maatregelen kunnen nemen dan dat we iedereen hetzelfde aan te bieden.

[0]Tevens leggen we nog meer de aandacht op het vraaggericht werken in plaats van aanbodgericht te werken.

[0]De vraag van de burger staat centraal en niet de instandhouding van het huidige aanbod van instellingen. We zullen snel in springen op eigen initiatief van burgers en we zullen daadwerkelijk de vraag moeten honoreren.

Betaalbaarheid

Het Wmo beleid zal nu en in de toekomst betaalbaar moeten zijn. De inzet van de gemeente moet duurzaam zijn, we willen het vangnet kunnen blijven garanderen. Daarbij gaan we uit van het principe dat de sterkste schouders de zwaarste lasten kunnen dragen. Dat betekent dat de hoogte van de eigen financiële bijdrage afhankelijk is van de financiële positie van de aanvrager.

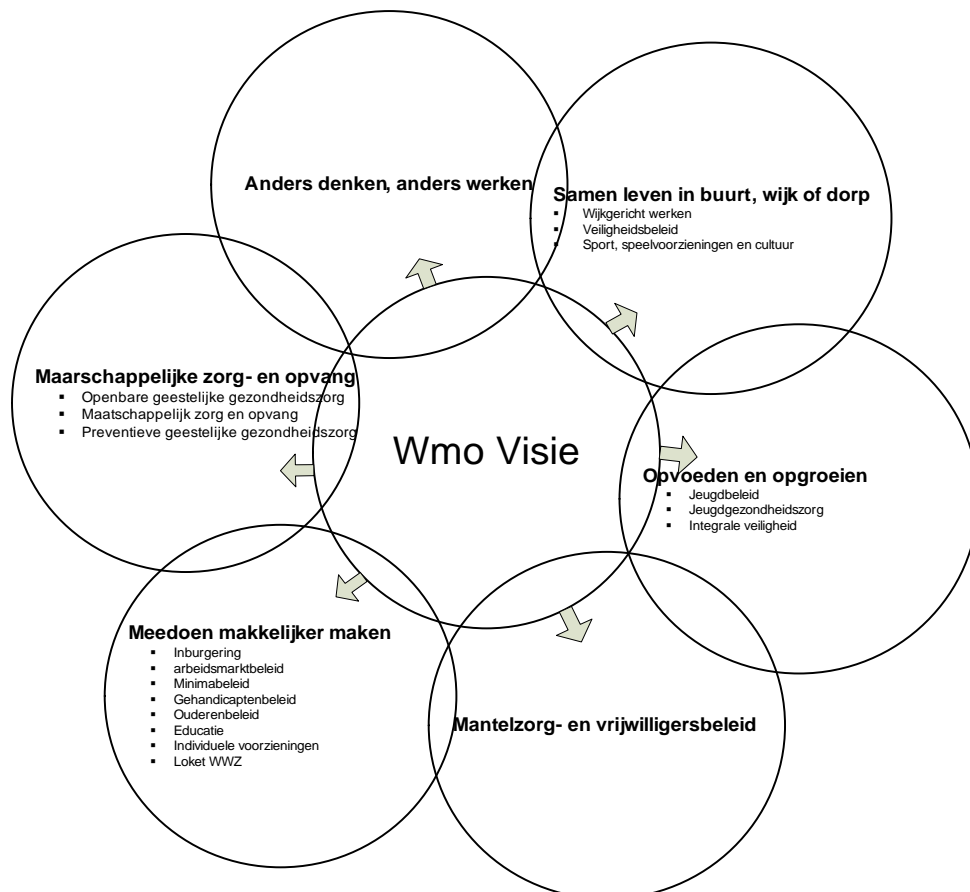
4. Het beleidsplan 2008-2011

Het geschetste profiel van Westervoort is een vergezicht van een samenleving die we met elkaar willen realiseren. De komende 4 jaar gaan we daarin een aantal stappen nemen. Daarbij beginnen we niet bij nul. Er is al veel beleid dat bijdraagt aan de realisering van het profiel. Een deel van het beleid moet worden bijgesteld en op sommige beleidsthema's moet beleid ontwikkeld worden. Uiteindelijk moet al het beleid bijdragen aan de vormgeving van de Westervoortse samenleving zoals die ons voor ogen staat. Natuurlijk kunnen we dat niet in 1 jaar. Zelfs de beleidsperiode van 4 jaar zal hiervoor niet voldoende zijn.

De Wmo omvat 9 prestatievelden waarop gemeenten resultaten moet benoemen en producten en voorzieningen moet realiseren. Wij hebben ervoor gekozen om de prestatievelden te vertalen naar 5 invalshoeken/domeinen waarop we het totale sociale domein benaderen. Een belangrijke reden hiervoor is dat we het sociaal beleid integraal willen benaderen. We willen verkokering verminderen of voorkomen en een evenwichtig voorzieningenpakket aanbieden aan de burgers. Naast deze 5 domeinen is een zesde domein toegevoegd: Anders denken, anders werken. De verschuiving in verantwoordelijkheden die de Wmo in zich draagt, vraagt een nadere bezinning over ieders rol en bijdrage. In dit domein beschrijven we de cultuuromslag die we willen realiseren en de inspanningen die daarvoor nodig zijn.

De 6 domeinen zijn:

1. Samen leven in buurt, wijk of dorp
2. opvoeden en opgroeien
3. Mantelzorg- en vrijwilligersbeleid
4. Meedoen makkelijker maken
5. Maatschappelijke zorg en opvang
6. Anders denken, anders werken

In bovenstaand schema is in beeld gebracht welke beleidsvelden vallen onder de zes domeinen waarlangs de negen prestatievelden van de Wmo zijn geordend.

De Wmo-visie is gesymboliseerd in de middencirkel. Daar omheen zijn de zes domeinen aangegeven. Op al deze domeinen bestaat al veel beleid. Dit beleid valt onder de Wmo of heeft daar raakvlakken mee, maar zijn nog niet op alle punten voldoende integraal. Naarmate de Wmo in uitvoering vordert, wordt de overlapping van de cirkel van de Wmo visie met de domeinen steeds groter en zal uiteindelijk overlappen.

De domeinen komen dan overeen met de Wmo visie.

Alle prestatievelden en omliggende beleidsvelden zijn logisch te ordenen onder deze domeinindeling.

De Wmo zal ook uitstraling hebben naar omliggende beleidsvelden. Omliggende beleidsterreinen zijn bijvoorbeeld: milieu/ duurzaamheid, onderwijs, sport en cultuur. In bijlage 2 geven we een overzicht van de verdeling van de prestatievelden over de domeinen.

4.1 Domein: Samen leven in buurt, wijk of dorp

Sociale samenhang en leefbaarheid vormen het onderwerp van prestatieveld 1: het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in buurten en wijken. Leefbaarheid zien we daarbij breed: de bebouwde omgeving (huizen en de inrichting van de woonomgeving), de bereikbaarheid en een zekere nabijheid van voorzieningen. Binnen de kern van het domein Samen leven in buurt, wijk of dorp vallen de huidige beleidsvelden wijkgericht werken, wijkaanpak, veiligheid, algemeen jeugdbeleid en accommodatiebeleid. Veel van het beleid geven we vorm onder de noemer lokaal sociaal beleid.

Goed samenleven in buurt, wijk of dorp is een randvoorwaarde voor mensen om zo gewoon mogelijk mee te kunnen doen in de samenleving. Bovendien is dit noodzakelijk voor een goed functionerende civil society. Wanneer mensen voor elkaar en hun omgeving zorgen, hoeven zij minder snel een beroep te doen op de ondersteuning en zorg die wordt geboden door professionele organisaties zoals Vivare.

Goed samenleven in buurt, wijk of dorp ontstaat door de bewoners zelf, professionele organisaties kunnen waar gewenst ondersteuning aan de bewoners bieden.

Een belangrijk onderdeel van het leven is de invulling van de vrije tijd. Via bijvoorbeeld sportverenigingen of muziekverenigingen ontmoeten mensen elkaar en ontstaan verbanden tussen mensen, omdat verenigingen en activiteiten in de vrije tijd een bindende functie kunnen hebben vinden we vrijetijdsbesteding een wezenlijk onderdeel van dit domein.

Goed samenleven in buurt, wijk of dorp is een randvoorwaarde voor de veiligheidsgevoelens van mensen. Als mensen elkaar kennen, prettig met elkaar omgaan, zich thuis voelen bij elkaar, vinden dat de buurt gezellig is, werkt dit mee aan de leefbaarheid en de gevoelens van veiligheid in de buurt.

Wij willen burgers stimuleren betrokken te zijn bij elkaar en met de leef- en woonomgeving. Daarom zetten we in op wijkgericht werken voor alle wijken in Westervoort. We besteden zowel aandacht aan het bevorderen van sociale samenhang als aan het vergroten van kansen voor kwetsbare groepen. We faciliteren en stimuleren bewoners zich in te zetten voor hun directe woonomgeving.

Accommodaties zien we als belangrijke randvoorwaarden. We streven naar zoveel mogelijk multifunctioneel gebruik van accommodaties. In de wijkaanpak kiezen we voor een integrale benadering van de problematiek in de wijken en leveren aanvullingen op plannen die voor een wijk op stapel staan. Daarbij streven we er naar maatwerk te leveren per wijk.

We besteden speciale aandacht aan de jeugd door het bieden van uitdagende voorzieningen die aansluiten bij de behoefte van de jongeren. Deze voorzieningen vergroten de kansen van de jongeren om zich te ontwikkelen naar volwassenen die in staat zijn zelfstandig te functioneren in de samenleving.

4.1.1 Doelstellingen op dit domein

Wij zijn tevreden als in 2012:

- mensen in buurten en wijken actief betrokken zijn met elkaar
- burgers en organisaties actief betrokken zijn bij hun woon- en leefomgeving
- burgers hun buurten en wijken als schoon, veilig en leefbaar ervaren
- algemene voorzieningen voor zoveel mogelijk mensen in de wijk bereikbaar, toegankelijk en passend zijn
- instellingen de vraag van buurtbewoners met een "oplossing op maat" beantwoorden in plaats van met een algemeen aanbod
- de jeugd in Westervoort een veilige en uitdagende leef- en woonomgeving hebben, die hen kansen biedt om zich te ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen

4.1.2 Actiepunten op het domein: Samen leven in buurt, wijk of dorp

Periode	Te ondernemen acties
2008-2011	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verder vormgeven wijkgericht werken door: <ul style="list-style-type: none"> - Verder uitwerken van de rol van de wijkraden en instellingen in het licht van de doelen van de Wmo - Vaststellen van spelregels voor samenwerking tussen wijkraden, gemeente, politie, woningcorporatie - Investeren in communicatie met de burger - Ontwikkeling van wijkplannen: Vaststellen van de overlap of tekort in het aanbod per wijk doormiddel van enquête die de wijkraden uitvoeren, zorgdragen voor beschikbaarheid en toegankelijkheid van de gewenste voorzieningen, vervolgens programmatische afstemming en monitoring. - Investeren in aantrekkelijke ontmoetingsplekken - Subsidieafspraken maken op basis van wijkplannen - Uitbreiden aantal wijkraden 2. Evaluatie wijkbudgetten en in de geest van de Wmo ontwikkelen van criteria voor toewijzing. 3. Ontwikkelen van projecten die de verantwoordelijkheid van de burger voor leefomgeving stimuleren. 4. Ontwikkelen project buurtbemiddeling. 5. Ontwikkelen van accommodatiebeleid dat bijdraagt aan het verwezenlijken van de doelstellingen van Wmo-beleid en het creëren van draagvlak hiervoor bij de instellingen en organisaties. 6. Versterken van de welzijnsfunctie in Sociaal centrum de Nieuwhof. 7. Afstemming van het subsidieprogramma lokaal sociaal beleid en het programma wijkaanpak op het Wmo-beleid. 8. Uitvoeren leefbaarheidonderzoek en daarbij de wijkraden betrekken (0-meting). 9. Veiligheidsmonitor uitvoeren. 10. Jaarlijks een bijdrage leveren aan een Jaarplan Openbare Orde, Veiligheid en Leefbaarheid. 11. Verder ontwikkelen van het voorzieningen en activiteitenaanbod voor jongeren: <ul style="list-style-type: none"> - De functie en opdracht van het jongerencentrum opnieuw bekijken - Ontwikkelen outreachend werken gericht op hangjongeren - Ontmoetingsplekken in de wijken - Voortzetten stimuleringsactiviteiten gericht op beweging en sport (-deelname) door jeugd- en jongeren uit het oogpunt van bevordering van gezondheid, sociale ontplooiing, vrijetijdsbesteding - Ontwikkelen van samenwerkingsprojecten onderwijs/welzijn voor naschoolse programma's 12. Uitvoeren leefbaarheidonderzoek en daarbij de wijkraden betrekken. 13. Veiligheidsmonitor uitvoeren.

4.2 Domein: opvoeden en opgroeien

Dit domein omvat in ieder geval prestatieveld 2: Op preventiegerichte ondersteuning van de jeugd met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.

De jeugd heeft in Westervoort hoge prioriteit. Wij willen de jeugd de mogelijkheid bieden zich te ontwikkelen tot zelfredzame burgers die een volwaardig leven kunnen leiden en medeverantwoordelijkheid nemen in de samenleving. Door te leren op basis van

eigen mogelijkheden en aanleg en te leren participeren in de maatschappij moet iedere jongere een goede startpositie kunnen verwerven. Dit zien wij als een brede doelstelling die belangrijk is voor de sociale toekomst van de gemeente Westervoort. We richten ons daarom niet alleen op jeugd en gezinnen met een verhoogd risico op wat voor terrein dan ook, maar op alle jongeren en gezinnen. Speerpunten in ons beleid zijn: preventie, adequate signalering en verwijzing naar zorg als dat nodig is, voorkoming schooluitval, terugdringen criminaliteit en overlast en het bieden van een toekomst perspectief.

Wij gaan in eerste instantie uit van de eigen verantwoordelijkheid van de ouders en de jongere. Wanneer het zelfsturend vermogen van de betrokken jongere(n) niet voldoende blijkt of de ouders onvoldoende in staat zijn vorm aan te geven aan de opvoeding, zullen wij en onze partners actief bijsturen. Hierbij denken we aan opvoedingsondersteuning, het treffen van maatregelen om spijbelen en voortijdig schoolverlaten te voorkomen, maar ook aan het bieden van individuele zorgtrajecten bijvoorbeeld voor jongeren met een (dreigend) verslavingsprobleem en/of psychische nood.

Kern van het preventiebeleid is de samenwerking die we aangaan met de partners in het veld en de mate van het bereik (outreachinge aanpak) van de voorzieningen en diensten die we bieden. Bespreken en aanpakken zijn de kernwoorden. Wij zullen de komende tijd in het centrum voor jeugd en gezin verder vorm geven aan de samenwerking in en de toegankelijkheid van het aanbod. Instrumenten die wij inzetten zijn onder andere zorgnetwerken, project 'Samen Starten', Jekk-project, en de Jeugdgezondheidszorg. Samen met onze partners willen we ook het elektronische kinddossier en verwijzindex risicokinderen implementeren.

4.2.1 Doelstellingen op dit domein

Wij zijn tevreden als in 2012:

- minimaal 70% van de doelgroepkinderen is bereikt of bereikt wordt met een gestructureerd VVE programma
- 80% van de doelgroepkinderen minimaal 6 maanden een voorschoolse voorziening bezoekt
- de ontwikkeling van 95% van de kinderen tussen de 0 en de 4 jaar vanaf de geboorte gevolgd wordt
- de professionaliteit van de uitvoerend werkers is vergroot op het terrein van signaleren en verwijzen en de samenwerking is verbeterd
- de ontwikkeling van alle bekende doelgroepkinderen wordt gedocumenteerd
- er een werkwijze is ingevoerd die de benodigde informatie levert om het beleid goed te kunnen coördineren en monitoren
- het instroomniveau van doelgroepleerlingen in het basisonderwijs op 1 januari 2012 gemiddeld één niveau hoger ligt dan op 1 augustus 2006

- er een goed functionerend en laagdrempelig Centrum Jeugd en Gezin is gerealiseerd
- de site "Jong In Westervoort" is ontwikkeld en jaarlijks 2000 unieke bezoekers heeft
- vrijwilligers op de vindplaatsen zoals het verenigingsleven zich bewust zijn van hun signalerende functie en dat zij worden ondersteund bij het ondernemen van actie op signalen of het doorgeven van deze signalen
- de bestaande structuren voor signalering en doorverwijzing op elkaar aansluiten en ook de verwijzers vanuit het verenigingsleven zijn betrokken
- jongeren zich beter bewust zijn van de schadelijke gevolgen van alcohol en drugsgebruik, voor zich zelf en hun omgeving, op korte en op langere termijn
- er een sluitende aanpak voortijdig schoolverlaten is

4.2.2 Wat moet er gebeuren om in 2012 te spreken van verbetering?

planning	Te ondernemen acties
2008-2011	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het realiseren van een structureel gemeentelijk overleg over beleid en uitvoering jeugd- en jongeren gericht op samenhang en samenwerking. 2. Een werkwijze invoeren die de benodigde informatie levert om het beleid goed te kunnen coördineren en monitoren. 3. Ontwikkelen van een goed functionerend en laagdrempelig CJG waarin is gerealiseerd: <ul style="list-style-type: none"> - Een herkenbaar punt voor informatie en advies voor ouders met opvoedingsvragen - Ouders en jongeren worden als dit nodig is doorgeleidt naar de juiste hulpverleningsvoorziening - Via elektronisch kinddossier en verwijfsindex worden risicokinderen opgespoord - Er is een helder en afgestemd aanbod lichtpedagogische hulp - De coördinatie van zorg is geregeld - Het centrum voor jeugd en gezin sluit aan op de regiostructuur Door: <ul style="list-style-type: none"> - Inrichten regionale backoffice - Ontwikkelen van een lokaal frontoffice - Realiseren van een sluitende zorgketen - Inventariseren van het aanbod opvoedingsondersteuning en realiseren van een voldoende aanbod - Maken van afspraken met zorgpartners en scholen - Ontwikkelen van een sociale kaart (afgestemd op de sociale kaart van het Loket WWZ) - Een protocol ontwikkelen voor handelen bij gezinnen met meervoudige sociale problemen - Implementatie van het elektronisch kinddossier en verwijfsindex risicokinderen 4. Implementeren van de site "Jong In Westervoort". 5. Uitvoeren van deskundigheidsbevordering voor vrijwilligers op de vindplaatsen en een ondersteuningsaanbod ontwikkelen voor het ondernemen van actie op signalen of het doorgeven van deze signalen. 6. Mede opstellen van regionale plannen van aanpak: overgewicht bij kinderen en depressie bij jongeren, en starten van de uitwerking. 7. In het kader van onderwijsachterstandenbeleid: <ul style="list-style-type: none"> - <u>Gestructureerde programma's ter preventie en bestrijding van leerachterstanden</u> - Tijdige signalering van achterstanden 2-5 jarigen incl. goede verwijzing vanaf consultatiebureau naar voorschoolse voorzieningen - Kind-volgsysteem door samenwerking tussen BAO, PSZ, KO - Deskundigheidsbevordering medewerkers PSZ, KO en onderbouw BAO t.a.v. signalering en bestrijding van achterstanden - Monitoring GOA-doelstellingen 8. Verdere ontwikkeling CJG: lokale frontoffice inrichten. 9. Regievoering bij de ontwikkeling van een lokale educatieve agenda.

4.3 Domein: Mantelzorg- en vrijwilligersbeleid

Meer en meer groeit het besef dat actieve en belangeloze inzet van burgers essentieel is voor een goed functionerende en solidaire samenleving. Wij doen een appèl op burgers om zelfredzaam te zijn en verantwoordelijkheid voor de eigen situatie te nemen, al dan niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. De onderlinge zorgzaamheid voor elkaar wordt “informele zorg” genoemd, de hulpgevers noemen we mantelzorgers of vrijwilligers in de zorg. Mantelzorgers en vrijwilligers zijn onmisbaar.

Naast dit belangenloze werk in de zorg voor elkaar, is ook het vrijwilligerswerk voor verenigingen, buurtactiviteiten en vrijwillige besturen van groot belang voor de lokale gemeenschap. De blijvende inzet van mantelzorgers en vrijwilligers is ook van cruciaal belang voor mensen met een beperking, om mee te kunnen blijven doen aan de samenleving en voor sociale samenhang in buurten en wijken.

Daarom willen we ook goede ondersteuning bieden aan mantelzorgers en vrijwilligers. Voor mantelzorgers zetten we instrumenten in als: informatie, coördinatie, respijtzorg². Vrijwilligerswerk ondersteunen we door deskundigheidsbevordering van de vrijwilliger en van de vrijwilligersorganisatie.

Bij de uitvoering van de ondersteuning werken we samen met de gemeente Duiven. Sinds 2006 heeft Westervoort samen met Duiven een Meldpunt Vrijwillige Thuishulp waar bemiddeling tussen vrager en aanbieder plaatsvindt, waar wenselijk doorverwezen wordt naar professionele hulp, en waar witte vlekken in het aanbod gesignaleerd worden. In 2007 hebben we een kadernotitie ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers in de zorg opgesteld.

De ondersteuning van vrijwilligerswerk hebben we neergelegd bij het Vrijwilligers Service Centrum. De ondersteuning gebeurt binnen de bestaande lokale en regionale infrastructuur. De komende periode willen we actief inzetten op het vergroten van het potentieel aan vrijwilligers onder andere door het organiseren van een wervingscampagne.

---

² Respijtzorg is de tijdelijke en volledige overname van de zorg van een mantelzorger met het doel om die mantelzorger vrijaf te geven.

4.3.1 Doelstellingen op dit domein

Wij zijn tevreden als in 2012:

- er zoveel mogelijk mensen, 10% meer dan uit de nulmeting van het meldpunt vrijwillige thuishulp 2007, bereid zijn vrijwilligerswerk in de zorg te doen
- overbelaste(in potentie) mantelzorgers in beeld zijn en zich erkend voelen en ondersteund.
- mantelzorgers de ondersteuning weten te vinden
- de ondersteunende instellingen de mantelzorgers weten te vinden
- vrijwilligers die in beeld zijn, zich gewaardeerd en gesteund voelen in hun belangrijke werk
- het aantal mensen dat vrijwilligerswerk verricht is toegenomen
- er een samenhangend en op de vraag afgestemd vrijwilligersbeleid en –uitvoering is

4.3.2 Wat moet er gebeuren om in 2012 te spreken van verbetering?

Periode	Te ondernemen acties
2008 - 2011	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring Vrijwilligers via het Vrijwilligers Service Centrum 2. Stimulering van de samenwerking tussen Meldpunt vrijwillige thuiszorg en Vrijwilligers Service Centrum. 3. Verbreding, vernieuwing en versterking van de inzet van vrijwilligers(-werk) ook binnen wijkgericht werken door de inzet van ondermeer educatiegelden voor deskundigheidsbevordering van de individuele vrijwilliger en de vrijwilligersorganisaties. 4. Faciliteren en subsidiëren van vrijwilligersorganisaties. 5. Ontwikkelen/uitvoeren waarderingsactiviteiten waaronder Lokaal Compliment Vrijwilligerwerk en een vrijwilligersavond. 6. Evalueren regionale ondersteuningsstructuur w.o. servicepunt mantelzorgondersteuning Midden Gelderland, vrijwilligerscentrale Arnhem, buddyzorg en bezoek en opvangservice. 7. Uitvoeren tevredenheidsonderzoek onder mantelzorgers en vrijwilligers in de zorg (2 jaarlijks). 8. In beeld brengen lokaal ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers en vrijwilligers in de zorg. 9. Ten aanzien van het Meldpunt vrijwillige thuishulp Duiven en Westervoort; <ul style="list-style-type: none"> - Uitbouwen van het Meldpunt met mantelzorgondersteuning - Inrichten van een gebruikerspanel - Monitoring aantal, soort inzet en belasting mantelzorgers in samenwerking met het Loket WWZ, volgens een uniform registratiesysteem in loket WWZ 10. In relatie met de uitbouw van het Meldpunt vrijwillige thuishulp een verbeterplan ontwikkelen voor: informatie voor mantelzorgers, lokale mantelzorg ondersteuning, toegankelijkheid van respijtzorg en ondersteuningsaanbod, verbetering van de afstemming tussen instellingen en verbeteren van de signaleringsfunctie bij professionals. 11. Het stimuleren van mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid bij contacten met werkgevers en de mogelijkheden hiertoe onderzoeken in de gemeentelijke organisatie. 12. Uitvoeren wervingscampagne vrijwilligers in de zorg 13. Samen met Duiven participeren in een provinciaal pilot 'jonge mantelzorgers' 14. Ondersteunen en stimuleren van vrijwilligerswerk voor verenigingen 15. Uitvoeren verbeterplan Meldpunt vrijwillige thuishulp.

4.4 Domein: Meedoen makkelijker maken

Dit domein bevat de verschillende prestatievelden die de centrale doelstelling van de Wmo, namelijk meedoen, vergemakkelijken. Dan hebben we het over informatie, advies en cliëntondersteuning, bevorderen van zelfstandig functioneren en deelname aan het maatschappelijk verkeer en over voorzieningen gericht op behoud van zelfstandigheid of deelname aan het maatschappelijk verkeer voor vooral de speciale Wmo-doelgroepen, zoals mensen met een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische of anderszins chronische psychische aandoening of beperking, of een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap.

Centraal staat de gedachte dat mensen maatschappelijk actief moeten zijn. Mensen moeten mee kunnen doen ondanks beperkingen. Wij willen, daar waar het kan mensen activeren tot deelname aan de samenleving. Daarbij willen we belemmeringen die meedoen bemoeilijken zo veel mogelijk compenseren, en activiteiten faciliteren die de mogelijkheid van mensen om mee te doen bevorderen.

Wij voelen ons verantwoordelijk voor de maatschappelijke opgave, die hiermee samenhangt. Lokale activiteiten in de sfeer van wonen, welzijn en zorg moeten aansluiten op de omvang en wensen van de mensen die ondersteuning nodig hebben. Dit willen we integraal oppakken.

Bestaand beleid dat hier aan bijdraagt is ondermeer: beleid met betrekking tot individuele verstrekkingen, het loket WWZ, het beleid gericht op welzijn, wonen en zorg, ouderen en gehandicaptenbeleid, armoede beleid, inburgeringbeleid en volwasseneneducatie. Gericht op mensen die ondersteuning nodig hebben we met de projectgroep het masterplan wonen-welzijn-zorg ontwikkeld. In het masterplan staat één kernambitie en twee aanvullende beleidsambities namelijk:

Kernambitie: ouderen en mensen met een beperking faciliteren om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen.

Aanvullende ambities:

1. *Het bieden van een woon-welzijn-zorginfrastructuur voor meer intensieve hulpvragers*
2. *Samenwerking tussen partijen*

4.4.1 Doelstellingen op dit domein

Wij zijn tevreden als in 2012:

- niemand in Westervoort buiten zijn wil maatschappelijk inactief is
- niemand in Westervoort buiten zijn wil in sociaal isolement verkeer
- de burgers van Westervoort voor informatie, advies en ondersteuning terecht kunnen in een breed en hoogwaardig loket WWZ, waarin instellingen en de gemeente efficiënt samenwerken
- de verstrekkingen voor burgers die er recht op hebben, eenvoudig en snel worden verstrekt
- er voortgang is geboekt op het geschikt maken van de woningvoorraad van de gemeente voor mensen met een beperking
- het welzijn- en zorgaanbod voor mensen die ondersteuning nodig hebben, zowel aan huis als buitenshuis goed is geregeld door middel van een adequaat aanbod dat bereikbaarheid, toegankelijk, bekend, veilig en betaalbaarheid is
- samen met de woon-welzijn-zorgpartijen een woonservicezone is ontwikkeld
- voor mensen met een complexere en zwaardere zorgvraag volgens een groeimodel geconcentreerd wonen, nabij de zorg- en welzijnsvoorzieningen zijn gerealiseerd

- er algemene nog te ontwikkelen voorzieningen zijn die meedoen bevorderen

4.4.2 Wat moet er gebeuren om in 2012 te spreken van verbetering?

Periode	Te ondernemen acties
2008 - 2011	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bij de herijking van de nota's ouderenbeleid en gehandicaptenbeleid zal zoveel mogelijk een integrale benadering worden gezocht. 2. Vormgeven aan een gezamenlijke uitvoering van de sociale dienst met de andere Liemers-gemeenten. 3. Vormgeven aan de samenwerking tussen beleidsvelden WWB, WSW en WI en WEB in het kader van het participatiefonds 4. Vereenvoudigen van de aanvraagprocedure inkomensondersteunende voorzieningen, 5. Onderzoeken van de mogelijkheden tot verdere bestandskoppeling met als doel het niet-gebruik in beeld te brengen en te voorkomen. 6. De informatie en adviesfunctie van het loket WWZ verbeteren. 7. Deskundigheidsbevordering van medewerkers loket WWZ 8. Uitwerken van lokale reïntegratie projecten gericht op taken zoals: taxidienst, huismeesters, klussendienst, thuiszorg (WWB) 9. Evaluatie nota armoedebeleid in 2009. 10. Herijking van de WMO verordening (criteria voor algemeen gebruikelijke voorzieningen en verstrekkingen) 11. Monitoring en evaluatie van het loket WWZ. <ul style="list-style-type: none"> - Vereenvoudiging en integrale indicatiestelling voor individuele zorg en ondersteuning. - Up to date houden van het digitaal loket - Binnen het loket WWZ uitwerken van trajectbegeleiding of casemanagement voor de kwetsbare klant 12. Standpunt innemen of de gemeente aan elke potentiële inburgeraar een aanbod gaat doen. 13. In samenwerking met de Liemerse gemeenten komen tot een Europese aanbesteding ten behoeve van inkoop inburgeringtrajecten. 14. De educatieve vraag van de Westervoortse inwoners actiever in kaart brengen en het aanbod van cursussen daar op afstemmen. 15. Uitvoeren project levensloopbestendig wonen. Aanpassing bestaande woningvoorraad: deels vraaggericht, deels een concentratie van 'opgepluste' woningen. Een onderzoek naar de geschiktheid van de woningvoorraad (de doorzonscan) wordt daarbij als handvat gebruikt. Ontwikkelen van een bewustwordingscampagne voor burgers over levensloopbestendig wonen. 16. Realiseren van Woonzorgcomplex Rozet tegenover de Wilgenpas 17. Concentratie van het sociaal-cultureel werk in De Nieuwhof. 18. Mogelijkheden onderzoeken voor ontwikkeling van een steunpunt centraal met daarbij een restaurantfunctie/open tafel. 19. De ontwikkeling van één of meerdere kiempunten verspreid over Westervoort.

2008 - 2011

20. Uitvoeren project voorkomen van vereenzaming/preventief welzijn.
  - Opzetten van een project voor reguliere huisbezoeken door vrijwillige (ouderen)adviseurs onder leiding van de Adviseur Zorg & Dienstverlening (Loket WWZ) bij alle mensen die 65 jaar zijn geworden
  - Mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking en verenigingen bij elkaar brengen (ontwikkelen)
  - Opzetten Maatjesproject voor mensen met een lichamelijke beperking
  - Mogelijkheden onderzoeken van netwerkproject voor mensen die dreigen te vereenzamen
  - Ontwikkelen inloop- en ontspanningsmogelijkheden voor kinderen (jeugd) met dezelfde beperking
  - Ontwikkelen inloop voor Jongeren met beperking,
  - Mogelijkheden onderzoeken van een telefonisch aanspreekpunt/Meldpunt voor eenzaamheid en isolement
  - ontwikkelen Project Aangenaam Digitaal met als doel: bevorderen van sociale contacten en het voorkomen van sociaal isolement voor ouderen en mensen met een beperking
  - Uitvoering project activerend huisbezoek met als doel: stimulering deelname ouderen en mensen met een psychische beperking aan verenigingsleven in Westervoort
21. Er voor zorgen dat gebouwen die een centrumrol vervullen ook toegankelijk zijn voor mensen met een beperking
22. Op basis van de evaluatie van het loket WWZ verbeteringen en aanpassingen realiseren.
23. Uitvoeren preventieve huisbezoeken door vrijwillige (ouderen)adviseurs onder leiding van de Adviseur Zorg & Dienstverlening (Loket WWZ) bij alle mensen die 65 jaar zijn geworden.

4.5 Domein: Maatschappelijke zorg en opvang

Dit domein richt zich vooral op vragers van maatschappelijke zorg, die vaak problemen hebben op meerdere gebieden tegelijkertijd en daarom gezien worden als risicoburgers.

Binnen dit domein vallen de prestatievelden: het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang, het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen en verslavingsbeleid.

Het beleid op dit domein benaderen we integraal. Het preventieve beleid gericht op jeugd zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin, elektronisch kinddossier en verwijzindex risicokinderen is beschreven in het domein: opgroeien en opvoeden. Activeringsactiviteiten gericht op het voorkomen van sociaal isolement zijn meegenomen in het domein Meedoen makkelijker maken.

Ons beleid is preventief gericht en wanneer preventie niet voldoende blijkt is het belangrijkste doel van ons beleid vroegtijdig lichte hulp bieden waardoor voorkomen kan worden dat zwaardere hulp noodzakelijk wordt. Wij zetten in op preventie omdat 'voorkomen voor iedereen beter is dan genezen'. Als zorgvragen voorkomen of uitgesteld kunnen worden, of als lichtere vormen van hulp kunnen bevorderen dat mensen het zelfstandig redden, zijn zwaardere, meer ingrijpende en vaak duurdere vormen niet, of pas later nodig.

Niet voor alle risicoburgers zal preventie afdoende zijn. Daarom zorgen we voor een vangnet van zorg, opvang en begeleiding voor mensen die het niet zelfstandig redden en voor mensen die het na zwaardere hulpverlening terugkomen in de Westervoortse samenleving. Ook hen willen wij ondersteunen zodat zij zich weer kunnen handhaven en weer mee kunnen doen in Westervoort.

Bij de vormgeving van het beleid werken we nauw samen met de gemeente in de regio SRAN-noord en vooral met de gemeente Arnhem die centrum gemeente is met betrekking tot het OGGZ-beleid.

4.5.1 Doelstellingen Maatschappelijke zorg en opvang

Wij zijn tevreden als in 2012:

- meer mensen gezonder leven en zich meer bewust zijn van de risico's van het gebruik van genotmiddelen als alcohol, drugs en, tabak, gok- en internetverslaving
- mensen in multiprobleemsituaties adequaat gesignaleerd en toegeleid worden naar hulp

- er passende zorg is voor mensen die ondersteuning nodig hebben en die het zelfstandig niet redden
- het brede veld van partners in dit domein samenwerken in een sluitende keten van zorg

4.5.2 Wat moet er gebeuren om in 2012 te spreken van verbetering?

Periode	Te ondernemen acties
2008 - 2011	<ol style="list-style-type: none"> 1. Preventief beleid uitwerken op de aandachtsgebieden alcohol, overgewicht en psychische problemen. 2. In samenwerking met de regiogemeenten OGGZ-beleid ontwikkelen: <ul style="list-style-type: none"> - Een vraaggericht activiteitenpakket op het terrein van informatie en advies, preventie, zorg en nazorg ontwikkelen, aanpak ontwikkelen voor de verbetering van de ketenregie, aanpak ontwikkelen van multiprobleemsituaties - Een plan preventieve geestelijke gezondheidszorg: een passend en toegankelijk aanbod psychosociale hulpverlening - Deze ondersteuningsstructuur sluit aan bij de al bestaande ondersteuningsstructuren zoals Zorg Advies Teams op School en het te ontwikkelen Centrum voor Jeugd en Gezin - Deze ondersteuningsstructuur is afgestemd op de regionale ondersteuningsstructuur - Er is een regulier overleg op regioniveau met de regiogemeenten en organisaties werkzaam op het terrein van de OGGZ 3. Monitoren van het beleid. 4. Inventariseren van het aanbod preventieve geestelijke gezondheidszorg. 5. Implementeren OGGZ-beleid.

4.6 Anders denken, anders werken

De Wmo vraagt om een andere manier van denken en een andere manier van werken. Onze rol als gemeente, van burgers en van instellingen veranderen. Alle partners zullen accepteren dat dingen soms anders lopen dan we gewend waren en dat er andere oplossingen worden bedacht. Wij zullen onze regisseursrol invullen door het samenbrengen van instellingen en/of burgers, het stimuleren van initiatieven en het

creëren van randvoorwaarden.

De burger zal er aan moeten wennen dat er sterker gekeken wordt naar wat hij of zij zelf kan en dat er maatschappelijke inzet verwacht wordt.

Instellingen zullen nog meer gaan samenwerken, met elkaar, de burgers en ons informeren, maatwerk verrichten, initiatieven van burgers ondersteunen.

Anders denken, anders werken voor de gemeente

Als gemeente zijn we al enige tijd bezig een andere manier van werken gestalte te geven. In 2002 onderkenden we de noodzaak om de organisatie aan te passen aan een veranderende omgeving en een veranderende rol van de gemeente. Belangrijk was om van een toch enigszins interne gerichte organisatie te komen tot een extern gerichte organisatie, gericht op een goede dienstverlening voor burgers, instellingen en bedrijven. Een organisatie die gericht is op samenwerking, zowel intern als extern, een organisatie met korte communicatielijnen. Op basis van de gemeentelijke visie en missie is de organisatie aangepast ('Leven in Westervoort, samen verantwoordelijk voor kwaliteit'). In 2007 is de werkwijze geëvalueerd en de visie en missie opnieuw tegen het licht gehouden. De (voorlopige) koers voor 2008-2012 is geformuleerd in de nota 'Samenwerken' die na het doorlopen van het gemeentelijke besluitvormingsproces in de loop van 2008 zal worden vastgesteld.

We beseffen dat we een kleine gemeente zijn, in personele zin kwetsbaar door kleine teams, maar we willen er zijn voor onze burgers en willen hen zo goed mogelijk van dienst zijn.

Interne afstemming en interne samenwerking zijn belangrijk voor een goede dienstverlening aan de burger en een zekere mate van durf is nodig om nieuwe wegen te verkennen. De burger die staat centraal in ons beleid. We willen met de burger (in sociaal verband) en met de instellingen samen werken. De komende jaren leggen we daar het accent op.

We willen ook samenwerken met de regiogemeenten. Leidend daarbij steeds hetzelfde: een goede dienstverlening voor onze burgers, instellingen en bedrijven en verminderen van onze kwetsbaarheid.

Bij een goede dienstverlening hoort ook een goede bereikbaarheid. Dat willen we zijn in personele zin, maar we willen daarbij ook volop gebruik maken van digitale middelen. Daar zullen we een goede balans in moeten vinden. Gezien de ontwikkelingen op dat terrein zal dat in beweging blijven.

De andere manier van denken en van werken moet gerealiseerd worden maar moet ook worden uitgedragen. Dat vindt plaats in de dagelijkse praktijk, in contact met de burgers en instellingen. Daar willen we elkaar op aanspreken, en daar willen we op aangesproken worden.

Van de ambtenaren vraagt dat een nieuwe houding. Daarbij horen kwalificaties als: meer denken vanuit mogelijkheden dan vanuit problemen, je nek uit durven steken, verantwoordelijkheid nemen, helder communiceren, flexibel zijn, het vertrouwen verwerven en houden van klant en partners, en open staan voor vernieuwingen. Daarvoor moet ruimte zijn in de organisatie en het vraagt een meer coachend leiderschap. Uit het landelijke bestuurskrachtonderzoek komt ondermeer naar voren dat we als organisatie korte lijnen hanteren, collegiaal handelen, goed kunnen luisteren, zakelijk en helder zijn en creatief en vindingrijk zijn om met weinig middelen veel te bereiken. Dit willen we in elk geval behouden. De komende jaren zal ons personeelsbeleid gericht zijn op het versterken van de kernkwaliteiten van de ambtenaar. De scholing zal daarop gericht zijn en ook bij het aannamebeleid zal naast inhoudelijke kennis de uitstraling van de ambtenaar een selectie criterium zijn.

4.6.1 Doelstellingen Anders denken, anders werken

In 2012 willen we een overheid zijn die:

- betrouwbaar is en zorgvuldig omgaat met alle informatie over haar "klanten"
- onze inwoners weet te mobiliseren (en dus te bereiken) rondom belangrijke vraagstukken in het publieke domein
- optreedt als regisseur in de complexe ketens van dienstverlening en daartoe samenwerkingsverbanden aangaat met diverse maatschappelijke partners en andere overheden
- een stimulator is van ICT toepassingen in de gemeentelijke dienstverlening en die veel diensten ook digitaal aanbiedt, 24 uur per dag, 7 dagen in de week
- haar werkwijze baseert op gedeelde verantwoordelijkheid
- transparant is en vorm geeft aan haar ambitie van een open en actieve houding door snel te reageren op brieven, e-mails en telefonische vragen door het vaststellen van termijnen hiervoor
- de Wmo gedachten constant uitdraagt
- zijn ambtenaren goed toerust
- periodiek met de partners evalueert en signalen uit de samenleving bespreekt
- bij nieuwe beleidstrajecten altijd overweegt welke andere beleidsterreinen er bij betrokken zijn.
- met organisaties en instellingen heldere prestatieafspraken maakt in de geest van het Westervoortse profiel
- de resultaten monitort en klanttevredenheidsonderzoek standaard als onderdeel van Wmo beleidsproces toepast
- vraaggericht werkt

4.6.2 Wat moet er gebeuren om in 2012 te spreken van verbetering?

Periode	Te ondernemen acties
2008 - 2011	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vaststellen van de strategienota 2008 – 2012 2. Verder ontwikkelen van de brede informatie en adviesfunctie 3. Ontwikkelen, vormgeven en uitvoeren van werkwijzen om burgers meer bij de ontwikkeling van beleid te betrekken 4. Burger actief benaderen en streven naar een cultuuromslag, ontwikkelen en uitvoeren van een bewustwordingscampagne. 5. Jaarlijkse deelname aan de WMO benchmark. 6. Jaarlijkse deelname aan het klanttevredenheidsonderzoek. 7. Scholen en trainen van het gemeente personeel. 8. Jaarlijks opstellen van een jaarplan Wmo, vanaf 2009. 9. Periodieke evaluatie van de samenwerking tussen gemeente, burgers en instellingen. 10. Krachtig voortgaan op de weg van de regionale samenwerking en daar waar nodig en mogelijk een trekkersrol vervullen.

4.6.3 Enkele uitwerkingsvoorbeelden van het domein Anders denken, anders werken

Participatie

De Wmo heeft een aantal aanwijzingen opgenomen voor het beleidsproces. Dat past precies in ons streven de burgers meer bij de ontwikkeling van het beleid te betrekken. Hiervoor zetten we de instrumenten in die we al hebben. Naast ontwikkeling zullen we de resultaten en het proces monitoren. Jaarlijks leggen we verantwoording af over onze prestaties, en de tevredenheid van de burgers.

Ontwikkelen van nieuw beleid

Bij de ontwikkeling van nieuw beleid kiezen we voor een integrale benadering. Er zal altijd gekeken worden waar raakvlakken met andere beleidsvelden zijn. Dit houdt in dat over de schotten die nu tussen beleidsterreinen bestaan heen wordt gekeken en gezamenlijk naar de beste oplossing wordt gezocht. Hierdoor kunnen soms verrassende combinatiemogelijkheden tevoorschijn komen.

Interactief proces

Bij elk beleidsontwikkel- of uitvoeringstraject wordt stil gestaan hoe het interactieve aspect vorm moet krijgen. De inspraakverordening van de gemeente Westervoort gaat uit van co-productie.

Rollen

In elke nieuwe nota wordt omschreven wat de rollen en de verwachtingen zijn van de burgers, instellingen en de gemeente. Hierbij is het Wmo-profiel van Westervoort uitgangspunt.

Activerend

Elke nota zal erop gericht zijn om de bewoners te activeren om mee te doen. Het activeren en uitdagen van burgers en het aanmoedigen van eigen initiatieven zijn kernpunten in ons beleid.

Jaarplannen

Wij willen een beheersbaar en controleerbaar beleidsproces neerzetten. Om ervoor te zorgen dat de doelstellingen meetbaar en realistisch zijn geformuleerd, wordt er elk jaar een jaarplan ontwikkeld met daarin de actiepunten voor het komende jaar. Voor 2009 wordt het jaarplan opgesteld, tegelijk met de begrotingscyclus.

Elk jaar wordt het jaarplan besproken met vertegenwoordigers uit de samenleving zoals de Klankbordgroep/Wmo Raad en aan het einde van het jaar wordt verantwoording afgelegd.

Monitoring

Per domein hebben we beschreven wat we in 2012 bereikt willen hebben en welke doelstellingen daarvoor gepland zijn. Deze worden aan het eind van het betreffende jaar getoetst of ze bereikt zijn. Hiermee is een kwalitatieve monitoring verzekerd.

De tevredenheid van de burgers wordt gemeten in de jaarlijkse benchmark Wmo, waar ook een klanttevredenheidsonderzoek deel van uitmaakt. Daarnaast hanteren we instrumenten als de leefbaarheidmonitor. Door het combineren van deze vormen van monitoring kunnen gegevens efficiënt worden gecombineerd en vertaald.

Communicatie

De cultuuromslag die we willen bewerkstelligen vergt dat een andere manier van denken en een andere manier van werken ook breed uitgedragen worden. Communicatie is daarbij een belangrijk middel. We willen het Wmo beleid op een creatieve en aantrekkelijke wijze onder de aandacht van burgers en instellingen brengen. Daarbij wordt gezocht naar een op de verschillende doelgroepen aangepaste vorm.

6. Financiën van de Wmo

Om inzicht te hebben in de financiën van de Wmo is het verstandig om onderscheid te maken tussen het budget voor individuele verstrekkingen, het budget voor beleid dat we al uitvoeren en het nieuwe beleid dat nog geformuleerd moet gaan worden.

Budget voor individuele verstrekkingen

Het budget individuele verstrekkingen is samengesteld uit twee 'oude' financieringsstromen, namelijk het budget voor de nieuwe taken die we overgeheveld hebben gekregen vanuit de AWBZ en de taken die we al uitvoerden in het kader van de WVG.

Vanaf 1 januari 2007 hebben we nieuwe taken gekregen die overgeheveld werden van de AWBZ naar de gemeente. Om deze taken uit te kunnen voeren ontvangen we financiële middelen via de Wmo integratie-uitkering als onderdeel van het gemeente fonds. De nieuwe taken betreffen huishoudelijke verzorging en een aantal subsidieregelingen (collectieve

GGZ preventie en coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg). Daarnaast voeren we de taken uit van de toenmalige WVG. Over dit totale budget heeft de gemeenteraad in de kadernota Wmo "Burgers helpen Burgers" in april 2006 bepaald dat de beschikbare financiële middelen voor de in- en uitvoering van de Wmo het financiële kader vormen waarbinnen de Wmo dient te worden uitgevoerd.

Beleid dat al vastgesteld is en opgenomen wordt in de Wmo beleidsagenda

Het blijkt dat we al veel beleid hebben ingezet dat Wmo proof is en dat verder uitgevoerd kan worden zoals vastgesteld. Dit beleid is al in de begroting 2008 en in de meerjarenraming 2008-2011 en wordt als zodanig verder uitgewerkt. Het betreft hier vooral beleid zoals beschreven in de programma's 7 en 8.

Nieuwe beleid

Bij de actiepunten van een aantal domeinen hebben we opgenomen dat er de komende vier jaar beleid ontwikkeld gaat worden. We kunnen op dit moment nog niet vaststellen wat precies de financiële gevolgen hiervan zijn. Bij de uitwerking van nieuwe beleidsplannen werken we de budgettaire en financiële gevolgen verder uit en leggen deze voor aan de raad. Hierbij onderzoeken we of nieuw beleid in de plaats komt van oud beleid of dat bestaand beleid omgebogen wordt in de richting van de Wmo. Het in te zetten nieuw beleid is erop gericht om de civil society te versterken en kan functioneren als hefboom. Mocht blijken dat bij de ombuiging van beleid extra financiën noodzakelijk zijn, zal dit aan de raad worden voorgelegd. Hierbij is het aan de raad om te besluiten extra middelen beschikbaar te stellen dan wel de ambities bij te stellen.

Onzekerheden en risico's

Met de komst van de Wmo en de verplichting tot de ontwikkeling van de Wmo beleidsagenda, is er een aantal ontwikkelingen waarvan we de uitkomsten nog niet kunnen overzien. Hieronder worden enkele voorbeelden genoemd.

Het is nog onduidelijk hoe het budget voor individuele verstrekkingen zich gaat ontwikkelen. In verband met de voorbereidingen van de Voorjaarsnota wordt de financiële situatie rond de Wmo onderzocht. Uiteraard gaat het dan om de kosten van de huidige uitvoering, de beschikbare budgetten, de kosten van het nieuw voorgestelde beleid en de financiële consequenties. Tenslotte zal worden onderzocht op welke manier het nieuw voorgestelde beleid bekostigd kan worden. In dit beleidsplan daarom geen bedragen.

Bij de ontwikkeling van het budget voor individuele verstrekkingen moeten we rekening houden met het feit dat mensen ouder worden en langer zelfstandig blijven, wat op de lange termijn leidt tot een groter beroep op individuele voorzieningen.

We hebben een aantal nieuwe taken gekregen zonder dat hier voldoende middelen tegenover staan. De gemeente Westervoort behoort tot de zogenaamde nadeelgemeenten.

Dit nadeel is het resultaat van het verschil tussen de kosten van het huidige pakket huishoudelijke verzorging en de toekenning van het budget vanaf 2008 op basis van een zogenaamd objectief verdeelmodel. Het huidige pakket bestaat voor een groot deel uit de kosten van verstrekkingen aan overgangsccliënten vanuit de AWBZ die vanaf 1-1-2007 zijn overgegaan naar de Wmo. Deze cliënten zijn op een zeker moment opgenomen in de AWBZ door het toenmalige samenwerkingsverband CIZ, Zorgkantoor en zorgaanbieder. De kostbare verplichtingen die in het verleden zijn ontstaan worden nu met te weinig middelen aan Westervoort overgedragen. Daarnaast schrijft de Wmo voor dat er een goede informatie en adviesfunctie ontwikkeld moet worden. Hier staan echter geen middelen tegenover. We krijgen een taak op het gebied van openbare geestelijke gezondheidszorg. Ook hier is het de vraag of er voldoende middelen beschikbaar zijn om deze functie goed vorm te geven.

De ontwikkeling van een centrum voor jeugd en gezin is verplichtend opgelegd door het Rijk. Nu is nog niet bekend of de door het Rijk beschikbaar gestelde budget toereikend is voor de kosten van de ontwikkeling van een dergelijk centrum. Hetzelfde geldt voor de ontwikkeling en invoering van het elektronisch kinddossier. Al met al onzekere factoren die vragen om zorgvuldig onderzoek en risico-inschatting.

Inschattingen

Om toch een beeld te geven van de financiële situatie rond de Wmo presenteren we enige feitelijke gegevens. In samenwerking met de gemeente Duiven wordt gewerkt aan de herijking van het huidige WMO verstrekkingen beleid. Het huidige beleid op het gebied van de individuele verstrekkingen wordt kritisch onder de loep genomen, waarna zoveel mogelijk gezamenlijk aanpassingsvoorstellen komen.

Bij de vaststelling van de programmabegroting 2008 is voor wat betreft de beschikbare middelen WMO melding gemaakt van een korting in meerjarenperspectief van € 293.800,-. Bij de voorjaarsnota zouden voorstellen gedaan worden om te komen tot dekking van dit tekort.

Momenteel wordt in een groot regionaal verband overleg gevoerd met het ministerie van VWS inzake het eerder genoemde verdeelmodel. Het verdeelmodel geeft grote verschillen te zien richting individuele gemeenten. Voor Westervoort is er sprake van een nadelig effect van 27 %. Op korte termijn is niet te verwachten dat het huidige verdeelmodel daadwerkelijk bijgesteld zal worden.

Duidelijk is, dat het huidige tekort niet afgedekt zal kunnen worden uit de verschuiving van HH2 naar HH1 en/of de mogelijke beheersmaatregelen met betrekking tot de individuele verstrekkingen. Op basis van de ervaring van het afgelopen jaar en de huidige inschatting gaan wij ervan uit dat de totale uitgaven voor hulp bij huishouding € 930.000,- gaan bedragen. Dit alles betekent dat wij in de voorjaarsnota hierop terugkomen, met een doorrekening van de kosten van het beleid in 2008 en een doorkijkje naar de volgende jaren.

Bijlage 1

Wmo-domeinen in relatie tot de Wmo prestatievelden

Onderstaand een overzicht van de prestatievelden uit de Wmo, verdeeld over de domeinen.

Domein Samenleven in wijk, buurt

Prestatieveld 1:

Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

Domein Opgroeien en opvoeden

Prestatieveld 2:

Op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.

Domein Mantelzorg- en vrijwilligersbeleid

Prestatieveld 4:

Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.

Domein Meedoen makkelijker maken

Prestatieveld 3:

Het geven van informatie, advies en cliëntenondersteuning

Prestatieveld 5:

Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

Prestatieveld 6:

Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Domein Maatschappelijke zorg en opvang

Prestatieveld 7:

Maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en huiselijk geweld.

Prestatieveld 8:

Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

Prestatieveld 9: het bevorderen van verslavingsbeleid.

Bijlage 2

Stand van zaken op de onderliggende beleidsvelden van de domeinen

Domein: Samen leven in buurt, wijk of dorp

Lokaal sociaal beleid

Ons lokaal sociaalbeleid betreft een brede invulling van sociaal beleid. Het omvat de terreinen woon- en leefomgeving, zorg, welzijn en werk. Lokaal sociaalbeleid is enerzijds gericht op het realiseren van algemene voorzieningen die een goed niveau van wonen en leven in Westervoort bevorderen. Anderzijds richt het zich op het voorkomen of herstellen van achterstanden voor mensen die ondersteuning nodig hebben. Er wordt aansluiting gezocht bij wat mensen in hun sociaal functioneren nodig hebben, in een normale situatie dan wel als er problemen zijn. We doen dit door een samenhangende aanpak vanuit de diverse beleidsvelden zoals onderwijs, sociale zaken, volksgezondheid en daarnaast met economische en ruimtelijk/fysieke zaken. Het beleid is niet alleen probleemgericht maar heeft ook een sterk preventief karakter. Belangrijke pijlers van lokaal sociaal beleid zijn vrijwilligerswerk, accommodatiebeleid en de wijkaanpak. Het algemene welzijnsbeleid komt tot stand door de inzet van onder andere de werksoorten jeugd- en ouderenwerk, club- en buurthuiswerk, opbouwwerk, speeltuinen, peuterspeelzalen, kinderopvang en sport.

Lokaal sociaalbeleid is vooral gericht op:

1. Het bevorderen van sociale samenhang. Burgers moeten de mogelijkheid hebben om in hun gemeente/leefomgeving te participeren, deel te nemen aan activiteiten en sociale verbanden en waar nodig gebruik te maken van voorzieningen. Zelfredzaamheid (zoveel mogelijk op eigen kracht in het leven staan en daar richting aan geven) zien wij daarbij als belangrijk aandachtspunt. Daarom zetten wij in op het vergroten van de ontplooiingsmogelijkheden van mensen.
2. De kansen van mensen die ondersteuning nodig hebben vergroten om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving. Het gaat hier om het wegnemen van belemmeringen en het compenseren van beperkingen .

Uitgangspunten in het beleid zijn:

- Integrale aanpak
- Vraaggericht
- Maatwerk
- Preventie gericht
- Een algemeen en samenhangend voorzieningenaanbod
- Opvang en ondersteuning voor mensen die dat nodig hebben

Wijkgericht werken

De sociale kwaliteit en de mate waarin burgers betrokken zijn met elkaar en met hun woon- en leefomgeving, is van grote invloed op de leefbaarheid van een wijk. Sociale kwaliteit is ook een belangrijke factor in de veiligheidsbeleving van bewoners. Wij willen bevorderen dat mensen elkaar in voldoende mate kennen om elkaar aan te spreken op de eigen verantwoordelijkheid voor de directe leefomgeving, en daarnaast het organiserend vermogen van de bewoners vergroten. Daarvoor zetten we het principe van wijkgericht werken. Wij faciliteren en stimuleren bewoners om zich in te zetten voor hun directe woonomgeving.

In wijkgericht werken wordt aangesloten op de doelstellingen in het masterplan: 'Thuis in eigen buurt, beleidsplannen 'Openbare orde en veiligheid' en 'Welzijn en werk'. De tevredenheid van de bewoners wordt 2 jaarlijks in beeld gebracht met behulp van de tevredenheidsmonitor.

Uitgangspunten in het beleid zijn:

- Stimuleren van onderlinge contacten tussen burgers in de wijk
- Tijdelijk stimuleren van verdergaande contacten waar daar in een wijk behoefte aan bestaat onder voorwaarde dat het bijdraagt aan de doelen van het sociaal beleid
- Investeren in aantrekkelijke ontmoetingsplekken in wijken en buurten (zie uitwerking project thuis in eigen buurt)
- Interventies in preventieve zin

Wijkaanpak

De wijkaanpak is een aanvulling op verbeterplannen die voor een wijk op stapel staan. In de wijkaanpak kiezen we voor een integrale benadering van de problematiek in een wijk. Daarbij gaan we er vanuit dat voor een goede oplossing een bijdrage van alle partijen (gemeente, bewoners, externe partners) gewenst is. Maatwerk per wijk is daarbij belangrijk: geen enkele wijk is hetzelfde of kent dezelfde problematiek. Binnen de wijkaanpak onderscheiden we aanpakwijken en de aandachtswijken. Aanpakwijken hebben daarbij prioriteit op de verbeteringen in de fysieke omgeving en de aanpak van sociale problemen. Aandachtswijken worden gevolgd en in deze wijken wordt in de komende beleidsperiode een wijkraad gerealiseerd, zodat uiteindelijk elke wijk een wijkraad heeft.

Uitgangspunten in het beleid zijn:

- De werkwijze van de aanpakwijken dragen bij aan de doelen van het lokaal sociaal beleid
- De plannen van de wijkraden in de aanpakwijken die een relatie hebben met het lokaal sociaal beleid moeten passen binnen doelstellingen van lokaal sociaal beleid om voor subsidiëring in aanmerking te komen
- Aandachtswijken worden gevolgd en er wordt een wijkraad gerealiseerd

Veiligheid

De gemeente is regisseur op het gebied van openbare orde, veiligheid en leefbaarheid. Als regisseur brengen wij de partijen samen om de veiligheidssituatie in de gemeente en de veiligheidsgevoelens bij burgers te verbeteren. Ons beleid is vastgelegd in het meerjarenplan 'Openbare Orde en Veiligheid 2007-2010', en sluit aan op het meerjarenplan van de politieregio Gelderland-Midden.

Wij geven daarin op integrale wijze vorm aan het gemeentelijke veiligheidsbeleid. Het beleid is gericht op het voorkomen van problemen. Ten aanzien van de dienstverlening is de ambitie de tevredenheid van de burger over de gemeente en politie te vergroten.

Doelen binnen het veiligheidsbeleid zijn: mensen zo min mogelijk slachtoffer laten worden van geweld, tijdig signaleren van probleemjongeren en voorkomen dat deze terechtkomen in het criminele circuit, verminderen van de (sociale) overlast (jongeren en verkeersoverlast). Daarnaast: vermindering van het aantal verkeersdoden met 30% ten opzichte van 1998 en 25% minder ziekenhuisgewonden, de dalende lijn van slachtofferschap voortzetten en een effectieve aanpak van milieu overlast/criminaliteit, stabilisatie van slachtofferschapwoninginbraken. De resultaten worden in beeld gebracht door de uitvoering van de 2 jaarlijkse veiligheidsmonitor.

Uitgangspunten in het beleid zijn:

- Het beleid is preventief gericht
- De insteek is vraaggericht: er wordt actief geanticipeerd op meldingen van burgers
- Ketenbenadering
- De gemeente is een betrouwbare partner voor andere actoren binnen het integrale veiligheidsbeleid
- De gemeente geeft haar regisserende rol in het lokale integrale veiligheidsbeleid op een doelmatige wijze vorm

Jeugd

In het jeugdbeleid wordt een onderscheid gemaakt in algemeen jeugdbeleid en het preventief jeugdbeleid. Binnen het domein 'Samen leven in buurt, wijk of dorp' hebben we het over het algemeen jeugdbeleid. Preventief jeugdbeleid wordt beschreven binnen het domein 'Opgroeien en opvoeden'. We richten ons in het algemeen jeugdbeleid op het aanbod van voorzieningen voor alle jongeren van 0-23 jaar binnen de gemeente Westervoort.

Wij willen de jeugd een veilig opgroei- en ontwikkelingsklimaat bieden zodat zij zich ontwikkelen tot zelfstandige en weerbare volwassenen. Daarvoor is een omgeving nodig die zich kenmerkt door veiligheid, zorg en stimulans:

- Veiligheid: een jeugdige moet zich veilig voelen: thuis, op straat, op school, in allerlei maatschappelijke instellingen en bij de gemeentelijke overheid
- Zorg: de jeugd heeft zorg nodig, zowel fysiek als psychisch
- Stimulans: de jeugd heeft een omgeving nodig die hen voldoende uitdaagt om gebruik te maken van alle ontwikkelingmogelijkheden die aanwezig zijn, om zich ten volle individueel en maatschappelijk te ontwikkelen

Door een scala van voorzieningen in de woon- en leefomgeving te realiseren dragen wij bij aan een goed leef- en ontwikkelingsklimaat voor de jeugd:

- Stimuleren van sport en muziekverenigingen
- Faciliteren jongerenwerk
- Faciliteren jongerencentrum
- Initiëren stimuleren en regisseren activiteiten vanuit de BOS-impuls
- Faciliteren Informatievoorziening
- Faciliteren kwalitatief goede peuteropvang
- Zorgdragen voor veilige speelgelegenheid voor kinderen en verblijfsmogelijkheid voor jongeren

Uitgangspunten algemeen jeugdbeleid zijn:

- Bijdragen aan voorzieningen voor vrijetijdsbesteding, ontmoeting en sport
- het in stand houden van goede onderwijsvoorzieningen en speel- en sportvoorzieningen

Accommodatiebeleid

Met ons accommodatiebeleid willen we bereiken dat er voldoende sport en sociaal-culturele accommodaties aanwezig zijn en dat deze accommodaties kwalitatief voldoen. We sluiten in het beleid aan bij de beleidsdoelstellingen op het gebied van lokaal sociaal beleid en willen door kwalitatief goede en laagdrempelige accommodaties een bijdrage leveren aan de sociale samenhang in de wijk.

Ook willen we de bestaande accommodaties zoveel mogelijk maatschappelijk rendabel exploiteren. Daarom stimuleren we multifunctioneel gebruik zo veel mogelijk.

Uitgangspunten in het beleid zijn:

- Kostendekkendheid van gemeentelijke accommodaties
- Geen verkapte subsidies: dus geen "beschikbaarstelling" van accommodatie
- Multifunctioneel gebruik van zoveel mogelijk bestaande onderwijs- en welzijnsgebouwen
- Een goede spreiding en toegankelijkheid van de accommodaties over Westervoort zuid, midden en noord
- De activiteiten in accommodaties moeten zijn afgestemd op de vraag, bijdragen aan meer sociale samenhang in de wijken en de versterking van de sociale infrastructuur
- Het creëren van draagvlak bij de instellingen en organisaties
- De tarieven voor de accommodaties in relatie tot het subsidiebeleid: geen verkapte subsidie

- De gebruiksmogelijkheden verruimen voor verantwoordelijke exploitatie
- Versterken van de welzijnsfunctie in Sociaal centrum de Nieuwhof

Domein: opvoeden en opgroeien

Preventie jeugdbeleid

Dit programma omvat specifiek (samenhangend) beleid wat betreft de aandachtsgroep jeugd- en jongeren van 0-23 jaar.

De Wet op de jeugdzorg en de Wmo geeft ons de taak om de aansluiting van het gemeentelijke jeugdbeleid op de provinciale jeugdzorg goed te regelen. Landelijk zijn daarvoor 5 gemeentelijke taken op het terrein van opvoed-, opgroei- en gezinsondersteuning gegeven:

- Informatie verstrekken aan ouders, kinderen en jongeren over opvoeden en opgroeien
- Signaleren van problemen door instellingen als jeugdgezondheidszorg en onderwijs
- Toegang tot het (gemeentelijke) hulpaanbod, beoordelen en toeleiden naar voorzieningen aan de hand van een sociale kaart voor ouders, kinderen, jongeren en verwijzers
- Pedagogische hulp (advisering en lichte hulpverlening), zoals maatschappelijk werk en coachen van jongeren
- Coördineren van zorg in het gezin op lokaal niveau (gezinscoaching), het uitgangspunt hierbij is dat er op gemeentelijk niveau voldoende preventie aanwezig is om te voorkomen dat problemen uitgroeien tot problemen waarvoor relatieve dure geïndiceerde jeugdzorg nodig is

Onderdelen van ons gericht preventief jeugdbeleid zijn:

- Zorgnetwerken: 0-4 jarigen, ZAT's PO, Netwerk 12+
- Vroegtijdig signaleren: Samen Starten
- Onderwijs achterstanden Beleid
- Bijdrage onderwijsbegeleiding
- Preventie schooluitval en criminaliteit: Jekk-project, inzet Leerlingconsulent, Team Voortijdig schoolverlaten, Regionaal Meld en Coördinatiecentrum, Time-out voorziening, maatwerkdeel Jeugdgezondheidszorg

Het preventieve beleid hebben we ingezet als jeugdketen waarbij we voor elke leeftijdsgroep op basis van de risico's passend beleid ontwikkelen.

0-4 jaar: Gedurende de eerste 4 jaren volgt het consultatiebureau de ontwikkeling van het kind. Vanuit de Jeugd Gezondheidszorg (JGZ) wordt een pakket van diensten ingekocht (uniform deel en een maatwerk deel) voor de doelgroep 0-23 jarigen.

In het kader van vroegtijdig signaleren en preventief werken is in 2007 het project "Samen Starten" gestart.

Gemeente, thuiszorg en maatschappelijk werk werken hierin samen om gezinnen met kinderen tussen nul en twee jaar te ondersteunen. De systeemaanpak heeft tot doel psychische en sociale problemen, antisociaal of zelfs crimineel gedrag bij het kind te voorkomen. Afstemming met de uitvoeringpartners vindt plaats in het Zorgnetwerk 0-4.

4-12 jaar: Het basisonderwijs heeft naast haar eigen interne zorgstructuur een overkoepelende structuur voor vragen en problemen die het niveau van de eigen school overtreffen. In principe is hiermee een sluitende voorziening ontstaan voor deze leeftijdsgroep.

Het basisonderwijs krijgt een bijdrage om extra zorg en ondersteuning in te kopen bijvoorbeeld.

5-23 jaar: De Hulpverlening Gelderland Midden (HGM) neemt de dossiers van de STMG (0-4 jaar) over en blijft de ontwikkeling (lichamelijk, geestelijk en tot op zekere hoogte sociaal) van alle kinderen volgen op basis van een beperkt aantal contactmomenten.

11/12 jaar: Overgang van het basisonderwijs (BO) naar het voortgezet onderwijs (VO) is een kwetsbaar moment in de keten. Het Candea College organiseert voor deze groep het BO-VO project dat de overgang versoepelt.

12-18: De reguliere scholen voor voortgezet onderwijs beschikken allemaal over een Zorg Advies Team. De leerlingconsulent zorgt voor de terugkoppeling naar het gemeentelijke Netwerk 12+. Voor jongeren die tijdelijk niet meer terecht kunnen op hun eigen school is een time-out voorziening voorhanden. Terugkeer naar het reguliere onderwijs is altijd het uitgangspunt van de Time-out voorziening. Jongeren worden hierbij intensief begeleid.

12- 23: In het Netwerk 12+ werken de wijkagenten, de leerlingconsulent, de jekk-medewerkers en de jongerenwerkers, samen met de gemeente aan het signaleren, bestrijden, en voorkomen van probleemsituaties die betrekking hebben op individuele of groepen jongeren. Daarnaast is er het Jekk-project dat zich bevindt op de scheidslijn tussen gemeente en provincie. Insteek van het project is om in individuele gevallen korte intensieve begeleiding te bieden aan jongeren, waardoor escalatie van de problematiek voorkomen wordt, met als doel de toestroom naar de provinciale zorginstellingen te verminderen en een goede begeleiding van die jongeren die wel aan de zorginstellingen aangeboden worden.

Uitgangspunten voor dit beleid zijn:

- De gemeente draagt binnen haar mogelijkheden zorg voor signalering en passende zorg
- De gemeente draagt zorg voor de uitvoering van het basispakket jeugdgezondheidszorg

Onderwijs achterstandenbeleid

Met het Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) richten wij ons op kinderen met een (dreigende) ontwikkelingsachterstand in de leeftijd 2-4 jaar (voorschoolse periode), en de koppeling tussen voorschoolse en schoolse voorzieningen. Via het consultatiebureau, het kinderdagverblijf, de peuterspeelzalen en het basisonderwijs, worden dreigende achterstanden gesignaleerd en aangepakt.

Onderdelen van het onderwijsachterstandenbeleid zijn:

- 3^e dagdeel peuterspeelzalen
- Cito peutervolg systeem
- Project Boekenpret
- Overdrachtsformulieren voorschoolse periode - school
- Leskisten van de orthotheek
- Logopedische ondersteuning van kinderdagverblijf en peuterspeelzalen
- Invoeren Taallijn VVE

Domein: Mantelzorg- en vrijwilligersbeleid

Mantelzorgers

Wij vinden informele zorg – naast de professionele zorg en begeleiding die wordt geboden – belangrijk. Immers, hulp van familie, vrienden en vrijwilligers stelt mensen in staat om langer zelfstandig te blijven wonen en vormt dus een belangrijk onderdeel van de kernambitie. Om deze informele zorg adequaat te kunnen verlenen, is ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers essentieel.

Verschillende instellingen kunnen hier in Westervoort een taak vervullen. Waaronder:

- Het loket wonen-welzijn-zorg en het Meldpunt vrijwillige thuishulp
- Wijkraden (georganiseerde burenhulp)
- Vrijwilligers servicecentrum (bij elkaar brengen van vraag en aanbod van vrijwilligerswerk)
- Stichting Mikado (coördinerende functie)
- Professionele zorgaanbieders (respijtzorg)

In het kader van de Wmo werkt de gemeente Westervoort samen met de gemeente Duiven aan de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers. In het voorjaar van 2007 hebben we de kadernotitie ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers in de zorg vastgesteld. In deze kadernotitie beschrijven we de huidige ondersteuningsstructuur die bekostigd wordt vanuit de CVTM. Een globale inventarisatie door het netwerk de Liemers van de ervaren knelpunten door mantelzorgers en vrijwilligers in de zorg, leverde 3 belangrijke actiepunten op: een punt voor informatie, realiseren van respijtzorg, meer en betere ondersteuning. Deze resultaten moeten vertaald worden naar wat het betekent voor Westervoort.

Het Loket WWZ vervult een belangrijke functie bij de bewaking van de belasting/overbelasting van de mantelzorger. Bij vaststelling door het Loket WWZ van overbelasting van de mantelzorger, of van een situatie waarin overbelasting dreigt op te treden, onderneemt het Loket WWZ actie.

Het Loket WWZ brengt de situatie van de zorgvrager integraal in beeld. Dit betekent dat wanneer de mantelzorger weg mocht vallen, direct de aanvullende zorgvraag kan worden ingevuld.

Om dit goed uit te kunnen voeren is een compacte, toegankelijke en volledig dekkende activiteitenkaart inzake mantelzorgondersteuning (lopend van informele zorg, via WMO-, tot AWBZ-voorzieningen) noodzakelijk.

De gemeente heeft ook een taak om ervoor te zorgen dat mensen die naast hun werk ook zorgtaken hebben deze twee taken zo goed mogelijk kunnen combineren. Voor mensen met een uitkering kunnen wij daarin individuele voorzieningen treffen. Bij contact met instellingen en bedrijven willen wij uitdragen c.q. stimuleren dat zij een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid ontwikkelen (vierjarig actiepunten).

Wij zullen de regiefunctie voor totstandkoming van een dekkend en sluitend aanbod aan mantelzorgondersteuning in de komende vier jaar verder verbreden. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn het voorkomen van overlap in activiteiten en dubbelsubsidiëring, maar ook invulling van witte vlekken in het aanbod.

In het kader van het convenant onderuitputting regeling waardering mantelzorgers, zullen de volgende zaken nog nadrukkelijker aandacht krijgen: versterking belangenbehartiging, bondgenootschappen met bedrijven, respijtzorg, een goede informatievoorziening en waardering van mantelzorgers.

Vrijwilligers

Onder vrijwilligerswerk verstaan wij: werk dat in enig georganiseerd verband plaatsvindt, onbetaald en onverplicht verricht wordt, ten behoeve van anderen of om een bijdrage te leveren aan de samenleving. Vrijwilligerswerk is essentieel voor de samenleving die ons voor ogen staat: burgers zijn actief en betrokken met elkaar, en hun leef- en woonomgeving. Veel activiteiten in de wijken en het verenigingsleven kunnen niet bestaan zonder de actieve inzet van vele Westervoortse burgers.

Wij willen in de voorwaardenscheppende zin vrijwilligers ondersteunen en actief inzetten op werving van vrijwilligers om het potentieel aan vrijwilligers te vergroten. Het gaat daarbij om stimuleren van de samenwerking, het aanbrengen van samenhang in de ondersteuning, het faciliteren o.a. door de inzet van educatiegeld voor deskundigheidsbevordering van vrijwilligers, en het positief waarderen van het vrijwilligerswerk en de vrijwilligers. Dit zal binnen de bestaande lokale en regionale infrastructuur worden gerealiseerd.

Een belangrijke rol voor vrijwilligerswerk vervult het 'Vrijwilligers Service Centrum'. Het service punt levert deskundigheidsbevordering en ondersteuning van vrijwilligersorganisaties. Het koppelt vraag en aanbod en ondersteunt professionele organisaties bij het opzetten van hun eigen vrijwilligersbeleid.

Uitgangspunten bij dit beleid zijn:

- Een efficiënte inzet van de middelen waarbij overlap in het aanbod vermeden dient te worden en lokaal doen wat kan en bovenlokaal wat moet
- Ondersteunen van registratie en inzet van vrijwillige huishulp en mantelzorg door WWZ loket

Domein: Meedoen makkelijker maken

Thuis in eigen buurt

Wij willen mensen die ondersteuning nodig hebben nu en in de toekomst, de zorg bieden waaraan zij behoefte hebben. Hiervoor hebben wij met onze woon-, welzijn- en zorgpartners een kernambitie en twee aanvullende beleidsambities geformuleerd en vastgelegd in het masterplan wonen-welzijn-zorg.

De kernambitie is dat het mogelijk moet zijn dat mensen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Daarvoor is een woon-welzijn-zorginfrastructuur voor meer intensieve hulpvragers (woonservicezone) nodig en een goede en aaneengeschakelde keten van wonen-welzijn-zorg.

Deze beleidsambities zijn uitgewerkt in hoofdstuk 4 van het masterplan wonen, welzijn en zorg.

Het masterplan bevat 3 uitvoeringsprojecten (Plan van Aanpak Thuis in eigen buurt, tweede fase 2006):

1. Uitvoeringsproject Domotica
2. Uitvoeringsproject voorkomen van vereenzaming/preventief welzijn
3. Uitvoeringsproject ontwikkeling woonservicezone en ontwikkeling kiempunten

Uitgangspunten voor dit beleid zijn:

- Er is voldoende geschikte woningvoorraad beschikbaar
- De gemeente zorgt voor een passend aanbod welzijn en de zorg zodat mensen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen
- Wij zetten in op samenwerking tussen de verschillende partijen voor de realisatie van het aanbod van woon-, welzijn- en zorgvoorzieningen
- Wij realiseren ons dat niet elke vorm van zware zorg altijd thuis kan worden aangeboden. Voor een bepaalde groep mensen met (vaak) een complexere en zwaardere zorgvraag is bij elkaar wonen, nabij de zorg- en welzijnsvoorzieningen passend. Wij willen daarom via een groeimodel tot een woonservicezone komen
- Naast een centraal steunpunt willen we ook aandacht voor wonen-welzijn-zorg in de andere wijken van Westervoort

Gehandicaptenbeleid

In de nota 'Samen verder in beweging 2006-2009' hebben we vastgelegd hoe we willen bevorderen dat mensen met een beperking volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving, met behoud van eigen regie. Thema's daarbinnen zijn: toegankelijkheid openbare ruimte en vervoer, wonen, vrijetijdsbesteding, onderwijs, zorg, arbeid, inkomen en participatie. Hiermee is gehandicaptenbeleid dus beleidsveld overschrijdend. Het gehandicaptenbeleid is in samenwerking met de doelgroep ontwikkeld en ook bij de uitwerking betrekken we de doelgroep. Belangrijke gesprekspartner daarbij is het gemeentelijke gehandicaptenplatform waarin de doelgroep breed vertegenwoordigd is. Dit platform wordt opgeheven zodra de Klankbordgroep (na verwachting dit najaar) wordt omgevormd tot een Wmo-raad. De Wmo-raad zal dan de belangen van de doelgroep gaan behartigen en zal meer leden tellen dan de Klankbordgroep nu.

Uitgangspunten van dit beleid zijn:

- Gewoon waar het kan en bijzonder waar het moet, bijvoorbeeld maatjesprojecten ook in zetten voor gehandicapten
- Mensen moeten in staat gesteld worden de regie over het eigen leven te behouden en te participeren in de samenleving

In het kader van de ontwikkeling van de Wmo zullen we aan het eind van de looptijd van de nota onderzoeken of er nog specifiek een gehandicaptenbeleid ontwikkeld moet worden, of dat dit ook meegenomen wordt binnen het Wmo-beleid voor mensen die ondersteuning nodig hebben.

Ouderenbeleid

Met het ouderenbeleid willen we bevorderen dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig leven en wonen, en volwaardig participeren in de samenleving. Wij kiezen daarbij voor stimuleren en faciliteren en geven extra aandacht aan kwetsbare groepen. Behoud van eigen verantwoordelijkheid is hierbij leidend. We willen ons meer preventief richten op ouder worden en de mogelijke beperkingen die dit met zich meebrengt.

De komende periode willen we een project ontwikkelen om woningen levensloopbestendig te maken.

Onderdelen van dit project zullen zijn:

- Ontwikkelen van een promotiecampagne over eigen verantwoordelijkheid voor je toekomst, wil je oud worden in deze woning
- Mogelijkheid onderzoeken om een stimuleringsfonds in te zetten voor het aanpassen van eigen woningen
- Onderzoeken van de mogelijkheid om binnen de woonservicezone in twee straten mensen een tegemoetkoming of ondersteuning aan te bieden wanneer zij hun woning aanpassen.
- In het project een koppeling realiseren met bijvoorbeeld re-integratie en ontwikkeling

In het ouderenbeleid werken we samen met de gemeente Duiven. Deze samenwerking wordt voortgezet en waar mogelijk geïntensiveerd.

Uitgangspunten van het huidige beleid zijn:

- Het voorzieningenaanbod afstemmen op de vraag van de ouderen
- Stimuleren dat burgers persoonlijk verantwoordelijkheid nemen voor hun toekomstige situatie
- Maatwerk toepassen, dat wil zeggen:
  - algemeen beleid voor alle ouderen vanaf 55 jaar
  - specifiek beleid voor kwetsbare ouderen zoals: alleenstaanden, ouderen met een laag opleidingsniveau, ouderen met een laag inkomen en ouderen met ernstige gezondheidsproblemen

In het kader van de ontwikkeling van de Wmo zullen wij onderzoeken of er nog beleid voor specifieke doelgroepen ontwikkeld moet worden of dat dit meegenomen wordt binnen het Wmo-beleid voor mensen die ondersteuning nodig hebben.

Volwasseneneducatie

Met volwasseneneducatie richten we ons op activiteiten voor het in groepsverband bevorderen van bewustwordingsprocessen, kennis vergaren en de ontwikkeling van sociale vaardigheden c.q. persoonlijke ontplooiing m.n. voor 18+ en informatievoorziening. Volwasseneneducatie kan een belangrijke bijdrage leveren aan sociale cohesie, participatie van burgers en ontwikkeling in de wijken door bijvoorbeeld deskundigheidsbevordering van vrijwilligers.

We faciliteren daarvoor verschillende opleidingen en cursussen:

- Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs(VAVO), hier kunnen volwassenen een volledige vmbo, havo of vwo opleiding volgen of deelcertificaten halen
- Taalcursussen voor mensen die niet vallen onder de Wet Inburgering, maar die wel hun Nederlands willen of moeten verbeteren. Er is sprake van moeten wanneer men een WI-traject moet volgen, maar van wie het startniveau nog te laag is
- [0]Lokaal besteden we aandacht aan het landelijk Aanvalsplan Analfabetisme. Dit aanvalsplan richt zich op het terugdringen van functioneel analfabetisme. De komende jaren wordt een deel van het educatiebudget ingezet om laaggeletterdheid onder de Westervoortse bevolking te bestrijden. Activiteiten daarbij zijn: het Rijn IJssel neemt deel aan het Makkelijk Lezen Plein van de bibliotheek en gaat actief op zoek naar mensen die laaggeletterd zijn
- Faciliteren van cursussen om het zelfstandig functioneren van mensen te bevorderen. Voorbeelden hiervan zijn: verbeteren bestuursvaardigheden voor vrijwillige bestuursfunctie, verkeersregels en fietslessen voor allochtonen, gezeur met papier, vrouwengroep op weg naar werk

Uitgangspunten voor dit beleid zijn:

- Volwasseneneducatie draagt bij aan het volwaardig participeren van alle burgers van Westervoort in de samenleving
- Mensen de kans geven zich te ontwikkelen

Inburgering

Ook voor burgers die nieuw in Nederland zijn zetten wij in op een zo volledig mogelijke participatie in de samenleving. Onder de nieuwe Wet Inburgering (januari 2007) heeft de gemeente een spilfunctie die bestaat uit een informerende, faciliterende en handhavende taak. Wij moeten iedereen in Westervoort die mogelijk inburgeringsplichtig is, informeren over de nieuwe wet.

Wij hebben daarmee per 1 januari 2008 de bevoegdheid om aan elke inburgeringsplichtige een inburgeringprogramma aan te bieden én de mogelijkheid dat het inburgeringprogramma ook gericht kan zijn op het staatsexamen Nederlands als tweede taal I of II. De inburgering kan plaatsvinden in zogenaamde duale trajecten, waarbij inburgering wordt gekoppeld aan onderwijs, werk of maatschappelijke participatie.

I.v.m. een beperkt financieel budget hebben wij gekozen om in het eerste prioriteit te leggen bij de inburgeringsplichtigen en dan vooral de mensen met een WWB-uitkering en inburgeringsplichtigen uit huishoudens met een inkomen tot 120% van het minimum.

Uitgangspunten in dit beleid zijn:

- Bevordering van de integratie
- Het aanbieden van programma's gericht op zelfredzaamheid aan de doelgroep zoals: beheersing Nederlandse taal, maatschappelijke oriëntatie en uitstroom naar betaald werk via het aanbieden van duale trajecten

Armoedebeleid

In de 'Discussienota Armoedebeleid gemeente Westervoort, december 2006' hebben we uitgesproken dat wij zorgen voor de burgers in een achterstandssituatie en werken aan de versterking van de sociale infrastructuur.

Reintegratie/activering

Door middel van een actief reïntegratiebeleid willen wij mensen met een uitkering zo snel mogelijk laten uitstromen naar de arbeidsmarkt. Indien mensen niet naar de arbeidsmarkt kunnen worden geleid, willen wij ze zodanig toerusten dat ze actief kunnen deelnemen aan de samenleving en niet in een sociaal isolement geraken. Hiervoor willen we in 2009 een aantal initiatieven starten:

- In samenwerking met het wijkteam de mogelijkheid onderzoeken om mensen in te zetten in een serviceteam
- In samenwerking met de Liemers gemeenten werken aan het project: Liemers talent. Mensen die nog niet toe zijn aan betaald werk kunnen gedurende een halve dag vrijwilligerswerk doen met als neven doel uitstroom naar betaald werk
- Een project energieadviseur opstarten. Mensen worden als energieadviseur opgeleid gaan bij mensen thuis adviseren over energiegebruik

Ons armoedebeleid richt zich op:

- Ondersteuning via de bijzondere bijstand of andere gemeentelijke regelingen waaronder ook kwijtschelding van gemeentelijke belastingen wanneer mensen bijzondere kosten hebben die zij niet uit hun inkomen kunnen betalen
- Voor burgers met problematische schuldensituaties de mogelijkheid voor schuldhulpverlening bieden.
- Voor burgers met een uitkering wordt gezocht naar mogelijkheden om actief te participeren in de samenleving

Individuele verstrekkingen WMO

Centraal in de Wmo staan de begrippen zelfredzaamheid en participatie. Iedere burger, ongeacht beperkingen, moet 'mee kunnen doen'. Dat betekent dat iedereen zijn huishouden kan voeren, zich kan verplaatsen in en rond huis, zich binnen zijn gemeente kan vervoeren en daardoor sociale contacten kan onderhouden. De kaders voor individuele verstrekkingen in de thuissituatie zijn vastgelegd in de kadernotitie invoering Wet maatschappelijke ondersteuning "Burgers helpen Burgers".

Sinds de invoering van de Wmo hebben zich allerlei ontwikkelingen voorgedaan die een bijstelling van de Wmo verordening vereist.

Binnen het KAN-Noord neemt de gemeente deel aan een initiatief om gezamenlijk te komen tot een vraaggerichte ketendienstverlening rondom de praktische ondersteuning in de thuissituatie.

Uitgangspunten voor dit beleid zijn:

- De persoonlijke eigen verantwoordelijkheid van de burger
- De burger is primair zelf verantwoordelijk voor de inrichting van zijn leven. De gemeente neemt algemene maatregelen om belemmeringen weg te nemen
- Wederzijdse ondersteuning in sociale netwerken
- Burgers ondersteunen elkaar via allerlei sociale verbanden. De burger heeft dus ook een verantwoordelijkheid om - naar vermogen- beschikbaar te zijn voor mensen in de omgeving. De gemeente stimuleert en faciliteert het zonnig
- Het vangnet van de gemeente: de gemeente biedt een vangnet via individuele verstrekkingen als burgers zichzelf echt niet kunnen redden

Loket WWZ

Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning is één van de prestatievelden van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Samen met de gemeente Duiven geven wij hier vorm aan door één loket wonen- welzijn- zorg. Aan dit loket kunnen burgers terecht met al hun vragen in de sfeer van

wonen, welzijn, zorg en dienstverlening. Naast informatie en advies kunnen burgers er ook terecht voor ondersteuning en de aanvraag van Wmo producten.

In zulke gevallen wordt een huisbezoek afgelegd als er sprake is van nieuwe klanten. Hierdoor kan beter (integraler) worden beoordeeld of er nog andere behoeften zijn dan alleen de gestelde vraag van de klant.

Dit loket is ingebed in de gemeentelijke organisatie maar het houden van spreekuren elders (bijvoorbeeld in de woonservicezone) behoort tot de mogelijkheden. Bovendien wordt er een relatie gelegd met schuldhelpverlening en bijzondere bijstand. Er is hier gekozen voor een groeimodel. Het loket wordt goed gemonitord en in 2008 geëvalueerd, waarna eventuele bijstelling in de werkwijze kan plaatsvinden.

Uitgangspunten voor dit beleid zijn:

- Er is voldoende aanbod van welzijns- en zorgvoorzieningen voor burgers met een beperking
- Er is laagdrempelige en goede informatie voor burgers

Domein: Maatschappelijke zorg en opvang

De belangrijkste kaders voor ons beleid op het terrein van Maatschappelijke zorg en opvang zijn het gemeentelijke lokaal gezondheidsbeleid waarin de taken van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV) zijn opgenomen en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

Jeugdgezondheidszorg

Wij financieren het basispakket van de jeugdgezondheidszorg dat gericht is op het opsporen van risicokinderen en het geven van lichte opvoedingsondersteuning. Bij de ontwikkeling van het centrum voor jeugd en gezin speelt de jeugdgezondheidszorg een belangrijke rol.

Naast deze activiteiten zijn in de regionale gezondheidsnota 'Geniet! Eet en drink met mate, 2008-2012' een aantal speerpunten vastgelegd voor het jeugdgezondheidsbeleid. Hieronder de belangrijkste kort belicht.

Aanpak overgewicht

Hierbij zetten we de bestaande initiatieven binnen de gemeente op het gebied van sport en voorlichting over gezonde levenswijze in. In overleg met de verschillende partners wordt draagvlak gezocht voor deze ontwikkeling.

Aanpak alcohol en druggebruik bij jongeren

In 2006 hebben samen met de Liemers gemeenten het gebruik van alcohol en drugs onder jongeren van 12 tot 24 jaar onderzocht (nota 'Lekker samen van de kaart.....'). Op basis van de resultaten hebben we een plan van aanpak geformuleerd.

Psychische problemen bij jongeren

Uit onderzoek blijkt dat 16% van de jongeren in de regio kampt met psychische problemen. Samen met de regiogemeenten streven we er naar om zoveel mogelijk jongeren zo vroeg mogelijk hulp te bieden door interventies, trainingen en begeleiding.

Jeugdgezondheidszorg en ketenaanpak

We sluiten aan op de regionale ontwikkeling voor wat betreft het elektronisch kinddossier en de verwijfsindex risicokinderen. Daarnaast realiseren we een goedwerkende en sluitende keten van signalerings- en verwijfsnetwerken.

Centrum voor jeugd en gezin

Met de regiogemeenten ontwikkelen we een concept 'Centrum voor Jeugd en Gezin' met een regionaal backoffice en een lokaal frontoffice. Belangrijkste doelen van het Centrum voor Jeugd en Gezin zijn: verbeteren van de signalering van risicokinderen, het realiseren van een duidelijk punt waar jongeren en ouders informatie en advies kunnen krijgen, toeleiding van naar de juiste hulpverlening en lichte pedagogische hulp.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)

De openbare geestelijke gezondheidszorg is een apart prestatieveld binnen de Wmo. Het verplicht ons om ondersteuning te leveren aan de meest kwetsbare groepen in de samenleving. Omdat het hier vaak gaat om meervoudige problematiek, die vaak ook een meervoudige, specialistische aanpak behoeft, is er een speciale verantwoordelijkheid neergelegd bij de centrum gemeente.

Ons beleid voor de openbare geestelijke gezondheidszorg is er op gericht het vroegtijdig signaleren en beïnvloeden van risicofactoren én beschermende factoren met het oog op het voorkomen en verminderen van uitsluiting en dakloosheid en vergroting van participatie in de samenleving.

Tevens wordt gestreefd naar het realiseren van een aanvaardbare kwaliteit van leven voor mensen die ondersteuning nodig hebben.

In de gemeente Westervoort wordt een relatief lichte vorm van hulpverlening op dit terrein verleend door het Algemeen Maatschappelijk werk. Algemeen Maatschappelijk Werk verzorgt op basis van een pilot de coördinatie van zorg voor mensen met meervoudige problematiek. Doel van de coördinatie van zorg is het in beeld houden van de situaties en deze mensen en zorgen dat zij niet tussen wal en schip verdwijnen. Vanuit de centrumgemeente Arnhem is overleg opgestart met alle regiogemeenten om vorm te geven aan de aansluiting van gemeentelijk beleid op het regionale beleid. Met als doel een sluitende keten van zorg voor burgers met meervoudige problematiek te creëren: van signalering via opvang naar nazorg. Mogelijk kan hier een koppeling gemaakt worden met het in ontwikkeling zijnde Centrum voor Jeugd en Gezin.

Project Huiselijk geweld

De gemeente Westervoort participeert in een samenwerkingsproject huiselijk geweld van de gemeente Arnhem en het gezamenlijke meld- en adviespunt. Justitie en politie werken sinds 2004 met een protocol huiselijk geweld waarmee op een eenduidige en effectieve wijze huiselijk geweld wordt opgespoord en vervolgd. Wij volgen dit protocol. Bij dit protocol wordt ook de functie van het Algemeen Maatschappelijk Werk betrokken. Hiermee hopen we te voorkomen dat er een beroep gedaan moet worden op repressieve maatregelen. Vanaf 2008 krijgt de burgemeester de zelfstandige bevoegdheid om in voorkomende gevallen een tijdelijk huisverbod op te leggen. In het kader van nota integrale veiligheid is er het voornemen om meer te doen met de netwerken rondom achterblijvers/slachtoffers van huiselijk geweld. Ook gaat de gemeente zich nader bezinnen op de gemeentelijke verantwoordelijkheid in relatie tot de behoefte die gevoeld wordt om achter de voordeur te kijken.

Project Activerend huisbezoek

Het doel van het project Activerend Huisbezoek is personen te helpen de eigen, als negatief ervaren situatie van eenzaamheid en isolement te doorbreken en hulp te bieden bij nieuwe activiteiten en contacten. Het individuele doel zal door de cliënt zelf worden gesteld. De vrijwilliger begeleidt het activeringsproces, waarbinnen de cliënt aan het werk gaat. De vrijwilliger gaat zodanig te werk dat de cliënt weer vertrouwen krijgt in de eigen kracht en mogelijkheden.

Preventieve Geestelijke gezondheidszorg

GGZ-preventie staat voor activiteiten vanuit de gezondheidszorg om ernstige psychische problemen te voorkomen, dan wel vroeg op te sporen om de kans dat behandeling succes heeft, te vergroten. Daarnaast zijn er preventieve acties om iemand die al een psychische stoornis heeft voor erger te behoeden, bijvoorbeeld door de gevolgen ervan te verzachten of te voorkomen dat nog andere stoornissen ontstaan.

Collectieve preventie maakt integraal deel uit van de OGGZ. Het gaat daarbij om preventie van psychische problemen en is breder dan problemen die leiden tot verloedering en marginalisatie. In de Wcpv was dit al een gemeentelijke taak, maar maakte het ook deel uit van de taakstelling van GGZ-toegelaten instellingen. Collectieve preventie richt zich op de gehele bevolking of op daarin te onderscheiden risicogroepen. Elke gemeente moet, al dan niet in regionale samenwerking, deze GGZ-preventie regelen. Daartoe zijn AWBZ-middelen per 1 januari 2007 overgeheveld naar het gemeentefonds. In de komende beleidsperiode wordt hierop beleid ontwikkeld.

Bijlage 3

Relevante beleidsnota's:

- Nota Integraal gehandicaptenbeleid 2006-2009 Samen verder in beweging
- Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers in de zorg in de gemeente Duiven en Westervoort: februari 2007
- Nota Wonen en Werken, mei 2005
- Ouderennota Westervoort Nieuw voor Oud: september 2002
- Gemeente Westervoort Beleidsvisie Wonen, mei 2003
- Evaluatie wijkgericht werken Westervoort 2002-2007, mei 2007
- Discussienota Armoedebelid gemeente Westervoort, december 2006
- Succesvol starten, onderwijsachterstandenbeleid 2007-2010
- Kadernotitie integrale jeugdgezondheidszorg 0 tot 19 regio Arnhem
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Westervoort
- Het loket in Duiven en Westervoort, juni 2006
- Meerjaren uitvoeringsprogramma Milieubeleidsplan gemeente Westervoort 2006-2010, mei 2006
- Gemeenschappelijk meerjarenplan openbare orde, veiligheid en leefbaarheid 2007-2010, gemeente Westervoort en Duiven, december 2006
- Zorgen voor gezondheid, kadernota lokaal gezondheidsbeleid gemeente Westervoort 2004-2007, maart 2004
- Beleidskader lokaal sociaal beleid gemeente Westervoort 2006-2009, april 2005
- Beleidsprogramma 2006-2009 lokaal sociaal beleid Westervoort
- Thuis in eigen buurt, masterplan wonen, welzijn en zorg gemeente Westervoort, augustus 2006
- Positionering Meldpunten, Vrijwilligerscentrale Arnhem en Servicecentrum Mantelzorg MG, juni 2007
- Kadernotitie invoering Wet maatschappelijk ondersteuning Westervoort Burgers helpen Burgers, februari 2006
- Jaarplan Openbare orde, Veiligheid en Leefbaarheid 2004/2005

Bijlage 4

Verklaring gebruikte afkortingen

AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
ASHG	Algemeen Steunpunt Huiselijk Geweld
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAO	Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten
BO	Basisonderwijs
BOS	Buurt, Onderwijs en Sport project
BOPZ	Wet Bijzondere Opnemingen Psychiatrische Ziekenhuizen
Civil Society	Systeem van verbanden waarvan mensen vrijwillig deel uitmaken en buiten de
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CITO	Cito wordt internationaal erkend als expert in het ontwikkelen en afnemen van examens en toetsen.
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CPGGZ	Collectieve Preventie Geestelijke Gezondheidszorg
CVTM	Coördinatie van de Vrijwillige Thuishulp en Mantelzorgondersteuning
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
EKD	Elektronisch Kind Dossier
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GOA	Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid
HGM	Stichting Hulpverlening Gelderland Midden
HH	Hulp bij het huishouden
ICF	Internationale classificatie menselijk functioneren
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
JEKK-project	Jeugd en kleine criminaliteit
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KO	Kinderopvang
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
MEE	MEE-organisatie voor mensen met een handicap, beperking of chronische ziekte.
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheids Zorg
PGB	Persoonsgebonden Budget
PSZ	Stichting peuterspeel zalen
SMART	Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch Tijdgebonden
SRAN-Noord	Stadsregio Arnhem-Nijmegen-Noord
STMG	Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland
Mikado	Stichting Welzijn
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VAVO	Voortgezet algemeen volwassenen onderwijs
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VMBO	Voortgezet Middelbaar Beroepsonderwijs
VO	Voortgezet Onderwijs
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VWS	Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport
WKCZ	Wet Klachtrecht Cliënten Zorgsector
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wwb	Wet werk en bijstand
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
WI-traject	Wet inburgering

WIN	Wet inburgering nieuwkomers
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten, is 1 januari 2007 opgegaan in de WMO
WWZ	Wonen Welzijn Zorg
ZAT's PO	Zorg Advies Teams Primair Onderwijs

Bijlage 5

De Wmo in vogelvlucht

Een belangrijke aanleiding voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is de vergrijzing in Nederland en daardoor een stijging van mensen met een zorgvraag. Een andere aanleiding is het streven om mensen die hulp nodig hebben zo gewoon mogelijk aan het maatschappelijke leven deel te laten nemen. Om dat mogelijk te maken is extra ondersteuning en zorg nodig. Door deze ontwikkelingen neemt de zorg en ondersteuningsvraag toe en stijgen de kosten. Om mensen die het nodig hebben de zorg en ondersteuning te kunnen blijven bieden was een verandering van het stelsel noodzakelijk.

De Wmo heeft tot doel meedoen mogelijk te maken voor iedereen. Persoonlijke belemmeringen mogen participatie niet in de weg staan. De Wmo richt zich op randvoorwaarden en voorzieningen die meedoen mogelijk maken. Maar de Wmo is meer, de Wmo zet ook een andere manier van denken in. In de loop der jaren zijn de verwachtingen over wat de overheid kan bieden erg hoog geworden. De Wmo doet een beroep op de persoonlijke verantwoordelijkheid van de burger, de betrokkenheid op en het zorgen voor elkaar. De overheid komt pas in beeld als de burger en zijn persoonlijke netwerk geen oplossing kan bieden. Er wordt daarmee onderscheid gemaakt tussen wie het echt nodig heeft en wie het zelf kan. De gemeente heeft de taak om goede (burger)initiatieven te steunen en burgers te stimuleren weer meer persoonlijke verantwoordelijkheid te nemen.

Het wettelijk kader in het kort

De Wmo komt in de plaats van de Welzijnswet, de Wet voorziening gehandicapten en voor een deel van de AWBZ (de Hulp bij het huishouden). De individuele verstrekkingen (rolstoelen, vervoersvoorzieningen, woningaanpassingen, hulp bij het huishouden) maken onderdeel uit van de Wmo.

De Wmo is gericht op meedoen mogelijk maken, daarbij heeft in feite de hele samenleving een rol: hetzij om zelf mee te doen, hetzij om meedoen voor anderen mogelijk te maken.

Daarnaast kent de Wet bijzondere doelgroepen, dit zijn mensen met een ondersteuningsbehoefte, bijvoorbeeld mensen met een verstandelijke, lichamelijke of psychische bepoerking. Mensen met een beperking kunnen rekenen op ondersteuning in hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie.

Gemeenten hebben de vrijheid om te kijken welke voorzieningen zij daarvoor inzetten ter ondersteuning. Het na te streven resultaat ligt vast: zelfredzaamheid en meedoen. De voorzieningen die de gemeente daarvoor inzet worden bepaald op grond van het beleid dat de gemeente voert.

Bij het vaststellen welke voorzieningen nodig zijn om zo gewoon mogelijk mee te doen, moet de gemeente rekening houden met de persoonlijke situatie van de aanvrager. Daarnaast moet rekening gehouden worden met de financiële mogelijkheden die iemand heeft om zelf in maatregelen te voorzien.

Gemeenten moeten burgers met een beperking in staat stellen om:

- a. een huishouden te voeren;
- b. zich te verplaatsen in en om de woning;
- c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
- d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

De Wmo geeft gemeenten beleidsvrijheid om in overleg met cliëntgroepen, burgers en maatschappelijke organisaties invulling te geven aan de wet, aangepast aan de plaatselijke behoeften en mogelijkheden. De gemeente moet in overleg met doelgroepen en overige burgers beleid ontwikkelen. Dit wordt vastgelegd in het vierjarige beleidsplan. Wettelijk is voorgeschreven dat jaarlijks een cliënttevredenheidsonderzoek plaatsvindt.